

DIRVA

THE FIELD

Nr. 86
Lapkr.-Nov. 13, 1958
Cleveland, Ohio

LIETUVOS NAUJIENŲ ATRANKA

Tik Lietuvoj gamina filtrus rusiškoms cigaretėms

NORI APSAUGOTI SENĄJĄ VILNIAUS OBSERVATORIJĄ. — PRIE ŠAKIŲ IR ROKISKIO ĮRENGIA MAUDYKLES. — VAIKŲ DAILES PARODA. — TEATRALO A. ZAUKOS PAGERBIMAS. — NEVA FILMUOJA SENUS LAIKUS KAUNE

Cigarečių su filtrais mada veržiasi ir į Sovietiją. Ligi šiol tačiau filtrus įsiveždavo iš kitur. Dabar juos pradėjo gaminti Griškių popierio-kartono fabrikas. Tai pirmas cigarečių filtrus gaminas fabrikas visoje Sovietijoje. Cigarečių su filtrais Lietuvoje dar negamina. Griškių fabriko pagaminti filtrai siunčiami į Rusiją.

RESTAUROUS VILNIAUS OBSERVATORIJĄ

Numatoma restauruoti senąją Vilniaus universiteto astronominę observatoriją, kurioje savo laiku dirbo astronomas Martynas Pocebutas. Restauruotoje observatorijoje numatoma įsteigti muziejus, kuriame bus laikomi išlikę Vilniaus universiteto septynioliktojo bei aštuonioliktojo amžiaus astronominiai instrumentai.

Restauravimo komisijos pirmininku paskirtas prof. Paulius Slavėnas.

ŠAKIUOSE BUS DIRBTINAS EŽERAS

Prie šakių pradėtas kasti dirbtinis ežeras — madyklės šakių gyventojams. Ežeras numatoma būsią 4 hektarų ploto (jei būtų keturkampis, tai būtų po apie 200 gerų žingsnių ilgio ir pločio). Panašus dirbtinis ežerėlis jau yra įrengtas prie Rokiškio.

SUSIDOMĖJO PUSLAIDININKIAIS

Mokslų Akademijos fizikos ir matematikos institute steigiamas naujas skyrius — puslaidininkių (transistor) elektronikos. Šio skyriaus laboratorijoje būsią bandoma kurti naują šios rūšies prietaisų. Šiam skyriui vadovaus Juozas Požėla, instituto direktoriaus pavaduotojas.

VAIKŲ DAILES PARODA

Nuo lapkričio 1 dienos Vilniuje atidaryta vaikų dailės paroda. Parodoje išstatyta per 500 įvairių dailės darbų, daugiausia piešinių ir akvarelių. Darbų autoriai nuo 10 iki 16 metų amžiaus.

PAGERBĖ OPEROS VETERANĄ

Lapkričio 1 dieną Vilniuje buvo pagerbtas (ir paskelbtas nusipelnusiu artistu) 60 metų amžiaus sulaukęs Antanas Zauka, dirbęs Lietuvoje operoje nuo pat jos įsteigimo. A. Zauka dainavo operos chore (net balete), dau-

Prancūzijos premjeras De Gaulle su Kanados premjeru Diefenbakeriu aptarė abiejų kraštų politinius reikalus.

"SENI LAIKAI" KAUNE

Vieną spalio mėnesio dieną Kauno gyventojai turėjo nepaprastą pramogą: gatvėje pasirodė "seni laikai"! Gedimino g-vės šaligatvyje galėjai matyti einančius vienuolius (pranciškonus), jaunalietuvį, skautą ir šaulę (visi uniformuoti). Nevisai įprastose (ne tose, kaip seniau) vietose pasirodė senos pažįstamos iškabos: "Philips" reklama (ant buv. "Lietuvos žinių" namo), "HOTEL" (ant dr. Gudavičiaus namų), emigracijos įstaigos iškaba (ant buv. I universiteto rūmų sienos)... Gatvė važiuojo "Tilkos" ir "Paramos" sunkvežimėliai (tik be šokolado ir be duonos...). Gatvėje buvo didžiulė minia, raitas policijos rezervas saugojo tvarką...

Tai buvo sukamas naujas filmas...

ŪKINĖS PERSPEKTYVOS PO RINKIMŲ

RINKIMAI NEPAKEICIA ŪKINĖS SISTEMOS. — ŪKINIS ATKUTIMAS TĖSIS, KAINŲ KILIMAS STABILIZUOSIS, MOKESČIŲ SUMAZINIMO NESITIKIMA. — UNIŲ SIEKIMAI

JONAS KAZLAUSKAS

Žiūrint iš istorinio taško, JAV ekonominė būklė turi didesnės įtakos rinkimams, negu rinkimų rezultatai ūkiniam gyvenimui. Rinkimai nepakeičia ūkinės sistemos, jos idėjų ir principų. Jų reikšmė glūdi priemonėse ir direktyvose, kaip tuos pačius tikslus realizuoti.

Unių politinė jėga, right-to-work pasiūlymas (Kalifornijoje, Ohio, Idaho ir Washingtono valstybėse) partijos nesutarimai, ypač Kalifornijoje, ir, svarbiausia, ūkinė krizė atnešė skaudžius pralaimėjimus respublikonams; demokratams laimėjo didele persvara.

Turėdami stiprią daugumą abiejose rūmose (senate ir atstovų), demokratams diriguos valdžios aparatai, tačiau greito ir didelio efekto ūkių nelaukiama. Ekonominis atsigavimas judės toliau. Neatrodė, kad jis sutiktų stiprių kliūčių iki ateinančių metų vidurio, kada plieno pramonininkai ir darbininkai derės dėl naujos darbo sutarties. Gamyba kils greičiau, negu dirbančiųjų skaičius. Bedarbių problema spresis pamažu. Rinkoje vyraujanti konkurencija vers bendroves atidžiai žiūrėti prekių gamybos kainai ir kokybei.

Amžina problema — mokesčiai — bus sprendžiama, bet neišsprendžiama. Techniški ir maži pakeitimai, užlopančias Menkas Mokesčių Statuto skylutes, nesuvaldins didelės rolės. Didesnių mokesčių įstatymo pakeitimų nelaukiama prieš 1960 metus. Jei jie įvyktų, būtų palankūs žemesniui pajamų asmenims ir mažesniems korporacijoms.

Dabartinė Centrinio Banko vedama kredito politika yra daugelio kritikuojama. Varžymas kreditų yra stabdis ekonomiam

gerėjimui, — namų statyba jau yra paliesta, — ir kartu infliacijai. Demokratai turės nuspręsti, kas yra svarbesnis: greitesnis bedarbių sumažėjimas ar infliacija. Prileistina, kad tolimesnis kreditų varžymas sustos, ypatinai dėl paskolų perkant namus. Spartesniai nedarbančiųjų skaičiaus sumažinimui galimi kreditų palengvinimai.

Kainos per ateinančius 9-12 mėnesių daugiau rodytų tendencijos stabilizuotis, negu kilti. Atlyginimai padidės, laikydamiesi arti darbininkų gamybinio pajūgumo. Laikinai sulėtinta infliacija, pastiprės 1959 metų gale.

Federalinės valdžios aparatas ir išlaidos nemažės, bet gali augti. Ginklavimo išlaidos dabartiniame lygįje ar padidės, o išlaidos viešiesiems darbams susilauks didelio dėmesio. Paminėtinos vakarų valstybių senatorių pastangos savo valstybėse praveisti vandentiekio projektus federalinės valdžios pinigais. Autostradų ir plentų statyba vyks toliau, nerodydama menkėjų ženklų, o užsieniui teikiama pagalba bus daugiau ūkinio, ne militarinio pobūdžio ir paims gerą biudžeto pinigų dalį.

Unijos, prisidėjusios prie demokratų laimėjimo, turi du pagrindinius siekimus: pakeisti Taft-Hartley darbo įstatymą joms palankesniu ir išvengti įstatymo, apribojančio jų galią. Pirmasis punktas nežada laimėjimo, Taft-Hartley aktas 86-me Kongrese nebus pakeistas. Ant-rasis, — right-to-work įstatymas, kuris buvo bandomas praveisti keliose valstybėse šių rinkimų metu ir nepasisekė — labai abejotina, ar taps federaliniu įstatymu.

Valstybėse ir apskrityse, kur rinkimai buvo palankūs demokratams, tų rinkimų reikšmė priklausys nuo vietos sąlygų. Valstybėse, kaip Ohio, kur atleistas plieno darbininkas negali gauti papildomos bedarbio kompensacijos iš kompanijos, nesant tokio įstatymo, yra daugiau galimybių jį praveisti demokratų, negu respublikonų laikais. Michigano valstybėje toks įstatymas jau galioja, o Nebraskoje ar Iowoje nėra aktualus. Vietinių mokesčių sumažinimo netenka laukti, jie net didės, nes keliai, ligoninės ir mokyklos bei jų išlaikymas ir naujų statymų pareikalauja vis didesnių biudžetų, kuriuos daugumoje sudaro įvairūs

INŽ. PIJAUS ŽIŪRIO

65 metų sukaktį paminėti į Čiurlionio Ansamblio namus praeitą sekmadienį susirinko per 120 Clevelando lietuvių.

Rengėjų, ALT S-gos, vardu minėjamą atidarė adv. Julius Smetona. Trumpai apibūdinus susirinkimo tikslą, garbės prezidentui buvo pakviestas Jubiliatas su Ponia ir eilė didžiųjų Clevelando lietuvių organizacijų atstovų.

Adv. Julius Smetona aptarė Jubilato nuopelnus kovoje dėl Lietuvos ir lietuvių bei perskai-tė dail. V. Raulinaičio pieštą adresą, kurį vėliau minėjimo dalyviai pasirašė (jo tekstas bus paskelbtas ateinančiame Dirvos numeryje).

Jubilatą sveikino: St. Barzdukas — ALB vardu, S. Smetonienė, J. Daugėla — ALTo skyriaus vardu, A. Mikuskis — Čiurlionio Ansamblio vardu, Dr. K. Pautienis, A. Augustinavičienė — Neo-Lithuanios, red. B. Gaidžiūnas — Dirvos, J. Stempužis — Radijo Klubas, A. Jonaitis — Ramovėnų vardu (ta proga buvo įteiktas ramovėnų adresas ir dovanėlės), Adolfas Klimas, Jonas Brazauskas SLA 14 kp. vardu, F. Eidimtas — ALB I Apylinkės, Vizgirda — Studentų S-gos, Juodikienė — Akad. Skautų Sąjūdžio, V. Kamantas — Lituanus Vajaus K-to vardu, Kazys Karpus, inž. Cevinskas, K. Gaižutis — BALFo 18 sk., S. Lazdinis — Akad. Sambūrio vardu, V. Braziulis, V. Rutkauskas — budžių tėvų vardu, viešnia iš Los Angeles p. Pefkienė — Tėvynės Mylėtojų 8 sk. vardu. Dar buvo gauta eilė sveikinimų raštu.

Visi sveikintojai iškėlė įvairius šakotos Jubilato veiklos laimėjimus ir linkėjo dar daug nu-

mokesčiai renkami iš benzino, cigarečių vartotojų ar namų savininkų.

Ekonominių požiūriu demokratų valdžia yra artimesnė fabrikiniam darbininkui, negu didelės bendrovės direktoriui ar prezidentui. Respublikonai tiki, kad stipresnio biznio pajėgumas duos ekonomijai tą patį, ką demokratų, kuris šiomis dienomis bus išsiuntinėtis skaitytojams. Jo prenumerata: \$5.00 metams, studentams \$2.00.

Metinės sueigos metu Neo-Lithuania Chicagoje garbės filisteriais pakviesti: Juozas Bačiūnas, dr. Juozas Bartkus, dr. Steponas Biežis ir gen. Povilas Plechavičius.

Jau pasirodė ir antrasis Korpi Neo-Lithuania informacinis biuletėnis, kuris šiomis dienomis bus išsiuntinėtis skaitytojams. Jo prenumerata: \$5.00 metams, studentams \$2.00.

JAV armijos manevruose dalyvavo 7,000 parašiutininkų, tačiau nė vienas nebuvo sužeistas, nors ir buvo atsitikimų, kad parašiutininkas užsuko ant besileidžiančio svetimo parašiuto.

Penkių Stulpų dramos autorius A. Landsbergis ir rež. P. Maželis. Drama šį šeštadienį statoma Clevelande, Placiu skaityk 5 psl.

VID. RYTUOSE TELKIASI NAUJA AUDRA

APŠAUDYTAS JORDANO KARALIAUS HUSSEINO LEKTUVAS. — KAIRAS STIPRINA PROPAGANDĄ PRIEŠ JORDANĄ IR IZRAELĮ. — VIS LABIAU KIRŠINAMI KURDAI. — KREMLIAUS PLANAI VID. RYTUOSE

Lėktuvą, kuriuo Jordano karalius Husseinas skrido atostogų į Europą, pirmadienį virš Sirijos teritorijos užpuolė du MIG tipo lėktuvai ir šešis kartus apšaudė. Karaliaus lėktuvas, laimingai išvengęs kliudymų, grįžo į Ammaną. Jordano vyriausybė nutarė šauktis JT Saugumo Tarybos pagalbos.

Silniausia valstybė

Paskutiniams britų ir amerikiečių kariams lapkričio pirmomis dienomis atsitraukus, Vid. Rytuose vėl įsiviešpatavo netikrumas bei naujos krizės grėsmė. Kelis mėnesius trukusi ramybė suardyta naujos artilerijos dvikovės tarp Izraelio ir Jungt. Arabų Respublikos. Apsisąudymą Jungt. Tautų stebėtojai sustabdė, tačiau jų tarpe viešpatauja įsitikinimas, kad Kairas Vid. Rytuose planuoja naują krizę, pradedant galimu perversmu Jordane. Tai ryškiai rodo ir pagyvėjusi Kairo radijo propagandinė akcija prieš Jordano karalių ir Izraelį.

Jordanas — 37,500 kv. mylių dydžio dykumos karalystė su maždaug 1,5 mil. gyventojų, kurių trečdalis sudaro pabėgėliai iš Izraelio, stebėtojų yra laikoma silpniausia valstybe Vid. Rytuose. Daugumas jos gyventojų yra atviri karaliaus priešai ir Nasserio šalininkai.

Izraeliui gresia apsupimas

Jei Jordane būtų įvykdytas perversmas ir Nasseris tą kraštą faktiškai užvaldytų, jo kariuomenė apsupytų Jeruzalę ir sustotų tik 10 mylių atstume nuo Tel Avivo, didžiausio Izraelio miesto. Todėl revoliucijos ir karaliaus Husseino nuvertimo atveju, Izraelio vyriausybės valdininkų žodžiais, "gali Izraeliui prireikti įžgytioti į Jordaną ir užimti vakarinį Jordano upės krantą". Tai reikštų įžangą į naują ginkluotą konfliktą.

Kurdų "išlaisvinimo sąjūdis"

Antrasis Vid. Rytų židinys, kuris per naktį gali sukurti naują karo gaisrą, yra kurdai. Signalą pagyvėjusiai jų kiršinimo akcijai iš Sovietijos ir Egipto radijo stočių davė legendarinio kurdų vado Mustafos grįžimas į Iraką prieš porą savaičių.

Kurdai yra labai karinga tauta, turinti savo kalbą ir vėliavą, siekianti nepriklausomybės. Tiko jų skaičius niekas nežino, tačiau sovietai yra užplanavę sukurti 6-8 mil. "kurdų respubliką" iš dabartinės Turkijos, Irako ir Irano dalių — prasikirsti sau kelią į Vid. Rytų naftos centrus, kaip kiršinimo propagandos pabrėžiama: "jūsų sostinė bus

didieji Kirkuko naftos laukai". Mustafa yra vadovavęs keliems kurdų sukilimams, vėliau pabėgęs į Sovietiją ir dabar iš ten grįžo raudonosios armijos generolo laipsny. Iš Bagdado jis pradėjo akciją "kurdų naftos šaltiniams iš Vakarų išnaudotojų atimti", žuri, sovietų ginklų paremta, gali netikėtai išsivystyti į naują karą.

Realiai panagrinėjus, sovietinio Kurdistan planai kertasi su Nasserio Panarabijos idėjomis. Tačiau pirmasis sovietų tikslas yra išlaikyti šią sritį nuolatiniuose neramumuose, ir niekas to tikslo nepadės geriau siekti, kaip pastovus kurdų kiršinimas.

Washingtono diplomatų sluoksniuose taip pat manoma, kad komunistai, kurdami naujas politines krizes Vid. Rytuose, o paskutiniomis dienomis ir Berlyne, nori nukreipti pasaulio dėmesį nuo pralaimėjimo Formozos sąsauryje.

VISAM PASAULY

• Chruščiovas paskelbė, kad Sovietų Sąjunga atšaukianti Potsdamo susitarimų dalį ir Berlyno administravimą perduodanti "suvereninei" komunistinei Rytų Vokietijai, nes Vakarų valstybės "sugriovusios legalią bazę, į kurią atsirėmė jų pasilikimas Berlyne". Ta pačia proga Chruščiovas pabrėžė, kad Rytų Vokietijos užpuolimas būtų laikomas Sovietų Sąjungos užpuolimu.

Šis Chruščiovo pareiškimas yra bandymas sukurti naują politinę krizę, kuri ateityje gali reikšti naują Berlyno blokadą. Pirmame plane Vakarų valstybės, norėdamos pasilikti Berlyne, yra verčiamos tartis su komunistine Rytų Vokietija, kurios jos nėra pripažinusios. Vakarų valstybių sostinėse vyksta pasitarimai dėl tolimesnių diplomatinio žingsnių.

• Sovietų Sąjunga ir Lenkija, po Chruščiovo ir Gomukos pasitarimų Maskvoje, paskelbė, jog esą būtina stiprinti Varšuvos paktą, kaip atsvarą prieš NATO. Gomulka iš rusų išsuderėjo techninės pagalbos naujiems naftos ir dujų laukams ieškoti bei įrengti, o taip pat vario kasykloms praplėsti.

• Notoje Jungt. Amerikos Valstybėms Sovietų Sąjunga pareiškė, kad Ženevoje vyksta pasitarimai, kaip apsaugoti nuo netikėtų užpuolimų, būsią bereikšmiai, jei jie nebus susieti su visuotinio nusiginklavimo problema. Pasitarimuose realios pažangos ligi šiol dar nepasiekiama.

DIRVA

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJOS KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Cėkėnė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

BRANGI PAMOKA

...Antaną Rudį rėmęs komitetas šioje rinkimų kampanijoje daug ką patyrė, daug ko pasimokė. Patyrimas ir mokslas, kaip paprastai, kainuoja pastangų, pasišventimo ir pinigų, — rašo DRAUGAS lapkričio 6 dieną.

Pamokoje paaiškėjo, kad A. Rudis gavo tik apie 4% tame distrikte paduotų balsų.

Trečiame distrikte, į kurį įeina viena didžiausių Chicago lietuvių (Marquetteparko) kolonija, ir kuriame A. Rudis kandidatavo kaip nepriklausomas kandidatas, balsavo apie 138,500 balsuotojų. Beveik galutiniais duomenimis, demokratas Murphy gavo per 78,000 balsų, respublikonas Byrne apie 54,500, o nepriklausomas Rudis tik apie 5,250.

Prieš rinkimus buvo kalbama, kad tame distrikte yra apie 12,000 lietuvių balsų. Taigi, ne tik nelietuviai, bet ir gera dalis lietuvių A. Rudžio kandidatūrą nesusidomėjo.

Rodos, pamoka parodė tai, kas kiekvienam blaiviam į dalykus žiūrėjam iš anksto buvo aišku. Narsus užsimojimas tokiose aplinkybėse, kurių nepalankumas buvo iš anksto pakankamai akivaizdus, — dar vienas politinio diletantiško (ir nuomūnio!) reiškinys: užsimojimas daryti tai, ko aiškiai nepajėgi.

Tačiau, sprendžiant iš DRAUGO išvadų, atrodo, kad ta brangiai atsiėjusi pamoka liko neišmokta. Raginamasi dar kartą tą patį kartoti.

Malonu būtų lietuvių išrinkti į Jungtinių Amerikos Valstijų Atstovų Rūmus. Dar maloniau — į Senatą. Visų maloniausia gal būtų — lietuvis JAV prezidentas! Bet vien tik noro tokiems dalykams negana. Reikia išugdyti sąlygas. Atstovų Rūmų nariui išrinkti reikėtų: arba sukoncentruoti kokiam vienam rinkiminiam distrikte apie 100,000 lietuvių balsuotojų, kitaip sakant, viename distrikte įsteigti kompaktišką lietuvių koloniją (galimybų gal mažiau, negu įvykdyti K. Pakšto planus Britų

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmd. ofisas uždarytas
Seštd. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVERglade 4-3776
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.
antrad., ketvird., penktad.
Tik susitarus trečdieniais.

Telefonas: Ofiso REpublic 7-5020
Namų WAilbrook 5-3763

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Jėjimas iš Rockwell St.)

VAL.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Seštdieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

Kas ir kur?

• Jonas Kalvaitis, neseniai atvykęs iš Australijos, kurį laiką buvo apsigyjęs Bostone. Po to atvyko į Los Angeles ir čia įsikuria nuolatiniame apsigyvenime. Kaip aktyvus veikėjas jau įsijungė į Tautinės Sąjungos skyrių. Šeima dar tuo tarpu liko Australijoje.

• Akrono Sv. Petro parapijai reikalingas vargonininkas. Dėl sąlygų rašyti lietuviškai parapijos klebonui: Rev. Charles A. Patrick, 777 Biruta Street, Akron 7, Ohio.

• Mirgos Jasutytės ir Algirdo Vaitkaus sutuoktuvės įvyksta lapkričio 15 d., Worcester, Mass. Abu jaunieji yra aktyvūs lietuvių jaunimo veikėjai.

• Juozas Ginkus, ilgametis ir nuoširdus ALT S-gos veikėjas New Yorke, dėl silpnos sveikatos paskutiniu metu negali aktyviai reikštis visuomeniniam darbe. Bendradarbiai jo labai pasigenda ir laukia sustiprėjimo.

• Janinos Narūnės apysakalėgenda "Gintarėlė", turėjusi gražaus pasisekimo mūsų jaunųjų skaitytojų tarpe, neseniai pasirodė ir ispanų kalba, vardu "Ambarita". Legendą išleido Bedout leidykla Medelline, Kolumbijoj. Leidinio viršelis ir tekstas gausiai išpuoštas įvairių spalvų lietuviškų liaudies motyvų iliustracijomis.

• Atpigintų knygų iki 90% galima įsigyti iš Gabijos leidyklos, kuri paskelbė savo ir kitų leidyklų knygų išpardavimą. Didelis pasirinkimas. Reikalaukite katalogo šiuo adresu: Gabija, Straight Path, Wyandanch, N.Y.

• Trys knygų bibliotekos dovanai burtų keliu teks tiems, kurie, pasinaudodami Gabijos leidyklos knygų išpardavimu, įsigys knygų bent už \$5.00. Didelis pasirinkimas įvairių leidyklų knygų, kurios nupigintos iki 90%. Sarašai siunčiami, parašius šiuo adresu: Gabija, Straight Path, Wyandanch, N.Y.

BOSTON

ALT S-gos pirm. J. Vaičiaitis, sukvietęs valdybos, revizijos komisijos, N. Metų sutikimo rengimo k-jos ir Namo tvarkymo taisyklių k-jos narių posėdį lapkričio 5 d., išskėlė eilę einamųjų reikalų ir patiekė remonto darbų sąrašą.

Namo remonto komisijon, kurios uždavinys patikrinti ir nustatyti faktinę namo būklę bei darytiną remontą, išrinkti: dipl. inž. J. Dačys, inž. E. Cibas, ir A. Ščiuka.

Rev. k-jos pirm. išrinktas inž. E. Cibas, Naujų Metų rengimo k-jos pirm. A. Ščiuka, Namo

tvarkymo taisyklių k-jos pirm. Ignas Vilėniskis.

Nutarta lapkričio 22 d. surengti pobūvį jaunimui ir senimui. Bus šokiai, veiks bufetas ir kt. įvairumai. Pradžią 6 val. vak., savo namuose — 484 E. 4 St., So. Bostone.

ALT S-gos skyriaus rengiamą Naujų Metų sutikimo programą rengia ir jai vadovauja rašytojas St. Santvaras.

Suinteresuotieji dalyvauti iš anksto registruojasi pas valdybos ar komisijos narius, nes bus ribotas vietų skaičius, kad visi dalyviai jaustųsi laisvai.

ALT S-gos skyriaus valdybos ir susirinkimo nutarimu peržiūrėti visi dokumentai, susiję su įmokėjimais namo reikalams iki 1959 m. sausio 1 d., kad nustatytų kiekvieno asmens įnašus, pagal kuriuos bus įrašomi į Garbės Rėmėjų ir Rėmėjų sąrašus ir lentą.

Valdyba maloniai primena ir prašo visus narius ir prijaunčius papildyti savo įmokėjimus.

ALT S-gos skyriaus valdyba ir kvietiniai, susipažinę su centrines Spaudos ir Informacijos Komisijos pareigavimais, nutarė aktyviai įsijungti į tą darbą ir Spaudos ir Informacijos vedėjų ir toliau patvirtinti Igną Vilėniskį.

Numatoma, kad šiais metais i Bostoną atsilankys žymus veikėjas ir keičiamasis Juozas Bačiūnas. Tikimasi išgirsti jo kelionių išpuodžių ir pamatyti "Margutis ir Vanagaitis" filmą.

AT Bendruomenės Bostono apylinkė įstojo į radijo Laisvės Varpas sprendžius ir savo atstovu paskyrė St. Vaitkevičių.

SLA 2 apskrities kuopų atstovų metinis suvažiavimas kviečiamas gruodžio 7 d., 1 val. p. p.

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

ATSIZADANT NEPELNYTO TITULO

"Dirvos" Nr. 83 korespondencijoje iš Detroito, suteikęs išpuodžių iš Z. Arlauskaitės-Mikšienės retos sukakties minėjimo, A. Musteikis geraširdiškai suteikė man "mūsų teatro istoriko" nepelnytą titulą.

Asociacijos keliu prisiminė Aleksandro Gribojedovo satyrinės komedijos frazė: "Rusijoje, lausme grąšindami, kiekvieną pripažint įsako istoriku ir geografą".

Gribojedovas komediją "Vargas dėl proto" parašė 1825 metais — vadinasi, jau prieš 133 metus, tačiau jos aktualumas, pasirodo, dar nėra išnykęs ir lietuviškoje nūdieninėje emigracinėje aplinkoje.

Istorijografija, mano galva, yra rimtas mokslas, reikalaujantis erudicijos bei ilgalaikio pastangų. Savo kiek šakotesnėje menininko veiksenoje, tiesa, (nuobudulio vanojamas ar būtinumo verčiamas) kai kada bandydavau.

Sandaros klube, 124 East 1 St., So. Bostone. Po suvažiavimo ten pat įvyks vakarienė atstovams ir svečiams; ją rengia 43 ir 308 kuopos.

Minėjimai, rengiami Bostone: Sv. Kazimiero 500 metų sukaktis — Municipal Hall, lapkričio 30 d., 3 val. po pietų.

Dr. Kudirkos Akademija — Municipal Hall, gruodžio 14 d., 2 v. p. p., ir Tautinės S-gos namuose atidengiamas Dr. V. Kudirkos portretas — 5 val. p. p.

Kariuomenės sukaktis — Tautinės Sąjungos namuose, lapkričio 23 d., 3 v. p. p.

Kariuomenės ir karo invalidų šventė

Philadelphia. — Metinė kariuomenės šventė minima Philadelphiaje, 9 val. ryto geduligomis pamaldomis už mirusius karo invalidus, savanorius ir karinius Sv. Andriejaus parapijoje. Pamaldų metu giedos solistė J. Augaitytė.

Po to minėjimas prasidės tos pačios parapijos salėje 6 val. vak. Minėjimo metu kalbės vicekonsulas A. Simutis. Meninę dalį išvildys solistė F. Pupėnaitė-Vasiškienė, A. Kaulinytė ir Br. Jampolytė. Po programos šokiai ir geras bufetas.

Kariuomenės šventės programa reikėtų prisiminti mūsų karo invalidus. Kaip žinome, karo invalidai Amerikoje yra susiorganizavę į Lietuvos Laisvės Kovų Karo Invalidų D-ją. Jie remia aukomis čia Amerikoje esančius nepajėgius karo invalidus, gyvenančius Vokietijoje ir Austrijoje ir už geležinės uždangos pasilikusius. Tik deja, mažai kas juos remia. Daugiausia aukų iki šiol gavo iš Ramovėnų.

Karo Invalidų Draugija išgautų aukų superka ir pasiunčia individualius siuntinius Lietuvoje pasilikusiems karo invalidams. Turimomis žiniomis, Lietuvoje jų yra like 7000. Kai kurie iš jų išskentė Sibiro tremtį. Tarp jų ir daug kam girdėtas aklas kanklininkas DDaunys. Jie laukia paramos iš Draugijos, o Draugijos pajamos menkos.

Atrodo šios šventės proga visi, tiek pavieniai asmenys, tiek organizacijos turėtų paremti karo invalidus. Aukos siųsti Lietuvos Laisvės Kovų Karo Invalidų D-jos pirmininkui Br. Tvarkunui, kurio adresas: 4316 N. Franklin St., Philadelphia 40, Pa.

Draugijos išdas šiuo metu yra visai tuščias. Pats draugijos pirmininkas, nors ir silpnos sveikatos būdamas, 1919 m. gegužės mėn. prie Panevėžio kovose su bolševikais sužeistas, neužmiršta savo likimo draugu. Lietuvoje, mūsų šventovėje, Karo Muziejuje, prie Nežinomo Kareivio

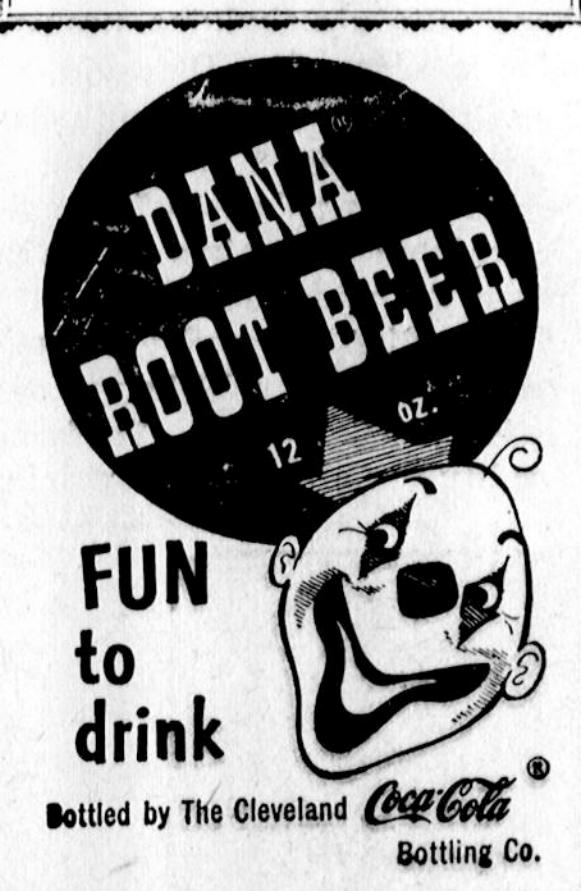
kapo sargybos, išbuvęs 18 metų, ir dabar tebedega savanorio dvasia, ir lietuvių tautos reikalai jam yra gyvenimo švyturys. Štai, kad karo invalidus, savanorius ir karinius Sv. Andriejaus parapijoje. Pamaldų metu giedos solistė J. Augaitytė.

Manau, kad iš šių kelių sakinių apie karo invalidus ir jų pirmininką Br. Tvarkuną, susidarysime išvada, kad Kariuomenės ir Karo Invalidų šventės programoms tektų būti jautresniems ir paremti Karo Invalidų D-ją aukomis, kad jie pasijustų, kad dar nėra užmiršti ir kad jų nuopelnai mūsų tautai yra visų įvertinami.

MŪSŲ SPECIALYBĖ

Vaistų siuntimas į užsienius. Mūsų sandėliai yra pilni, ir užsakymai greit išpildomi. Kainos visiems prieinamos.

MODERN DRUG
12429 St. Clair Ave.
MU 1-2342

Naujas DIRVOS adresas

6907 Superior Ave.
Cleveland 3, Ohio

vau mūsų teatinei istorijografijai taktininkauti, bet tai dar, manau, neleidžia pasipuošti nepelnytu istoriko titulu. Dėkodamas maloniam A. Musteikiui už šios netikėtos garbės skyrimą, prašau neužpykti, jei to titulo viešai atsisakysiu. Ne iš kuklumo, bet tik norėdamas istorijografiją kiek giliau vertinti.

Tiesa, esmi nusidėjęs tai teatrinei istorijografijai. Banko seife pas mane guli ne kitokios brangenybės, bet sudaryto dviejų tomų TEATRO ALMANACHO spausdintuvės surinktas ir puslapius sudėtas (prirašytas, suredaguotas ir apipavidalintas) turtelis. Reikia tik pirkti popierį, spausdinti, įrūsti ir skaitytojams pateikti. Tačiau to aš pats vienas įgyvendinti nesugebu, tam kukliajam "istorijografijos" bei teatrologijos darbu dar reikalinga nauja tautiečių pagalba ir talka. (Mano dabartinis adresas yra: 3137 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.). Kas jau yra atlikta, pasidarys irgi moralės-materialės talos dėka. Ašena tik atidaviau gerus norus ir tūkstąčius neapmokamo darbo valandų. Jei kam rūpi mūsų teatrines istorijografijos reikalias, prašau prie manųjų pastangų neatsisakyti prisidėti. (Tomo prenumeratos kaina — \$6.00).

Baigdamas, drįstu pareikšti mintį: prisiminkime tikrus ir patyrusius specialistus-kultūrininkus ir nesišvaistykime nepelnaisiais titulais, juos skirdami, kad ir nuosirdiems mėgėjams.

Su tikra pagarba
Stasys Pilka

"POREISKIS"?

Vyt. Alantas (DIRVOS 82 nr.) savo aprašomąjį koncertą pavadinė kultūrinio poreikio. Bene bus tai bėdystas naujas žodis mūsų kalboje. Tik ar geras, ar priimtinas?

Jį būtų galima bandyti teisinti labai daugeliu pavyzdžių, senų gyvos kalbos žodžių ir prigijusių naujadarų: poilsis, pogulis, posėdis, pobūvis, pokalbis, posakis, pobėgis, potvarkis, poelgis, posūkis, pomėgis, polinkis, požiūris ir t.t. (Kitos rūšies, šiam atvejui į pavyzdžius netinkami, nors labai panašūs yra: požemis, podirvis, pogrindis, popietis, pokaris, pošventis, pobūdis, poreikis ir t.t.).

Poreikis galėtų būti kildinamas iš pareiškimo arba pasireiškimo (savęs pareiškimo), taip kaip poilsis iš paisėjimo (pasi-sėjimo), pogulis iš pagulėjimo, posėdis iš pasėdėjimo.

Bet tuos iš veiksmažodžių padarytus daiktavardžius, turinčius priešdėlį pa- ir galūnę -imas, keičiant naujais daiktavardžiais su nauju priešdėliu po- ir nauja galūne -is, įvyksta ne tik paprastas žodžių sutrumpinimas, bet sukuriamos ir naujos sąvokos. Pavyzdžiui, pogulis yra ne šiaip jau neilgas pagulėjimas, o pamiegojimas, pasilsėjimas, paprastai po pietų. Posėdis yra ne šiaip kieno nors pasėdėjimas kurį laiką, o kelių asmenų pasitarimas, paprastai atliekamas susėdus, bet sėdėjimas čia jau nebe esminis dalykas. Potvarkis yra ne, sakysim, ant stalo išsidrikiusių popierių dalinis patvarkymas, o administracinis aktas, kuriuo kas nors liepiama ar draudžiama.

Poreikis jokios naujos sąvokos nesukuria, bent šiuo atveju, kaip V. Alanto pavartotas. Kultūrinis poreikis, ar kultūrinis pasireiškimas, atrodo, yra visiškai tas pats. Vien tik vardan sutrumpinimo, ligi šiol toki pakaitalai nebuvo kalmi. Pavyzdžiui, nedarome gi iš padainavimo — podainio, iš pagrybavimo — pogrybio, iš paskaitymo ar pasiskaitymo — poskaičio, iš parašymo ar pasirašymo — poražio, arba iš pasirodymo — porodžio.

Antra vertus, jau turime iš pasireiškimo ar reiškimosi kilusias net dvi abstraktines sąvokas — reiškinį ir apraišką. (Iš pareiškimo yra, nelabai dar prigijusi, paraiška). Todėl poreikis atrodo nei vykęs, nei reikalingas.

—YT.

Pasakiškas PALTŲ Išpardavimas

Geriausios medžiagos! Prabangūs nauji Tweeds! Boucles! 100% Alpacas! Ir daug, daug kitų!

Paltai, kurių kainų kortelėse žymima \$25 iki \$28

\$18

Tai išpardavimas, kurio jūs laukėte! Pasirinkite iš naujausių medžiagų, patrauklių madų ir milžiniško spalvų rinkinio! Dydziai pritaikyti žemo ūgio moterims, 6 iki 16, ir reguliaraus ūgio, 8 iki 18. Visi su normalaus ilgio šiltais pamušalais.

Paltai, kurių kainų kortelėse žymima \$35 iki \$39.98

\$28

Piled Liner Coats
Hooded Coats

Chin Chin Coats
Double Collar Coats

Visos naujausios Paryžiaus mados šios žemės kainomis. Pasirinkite iš Glossy wool blends, 100% Alpaca, Martiniques ir daugelio naujų tweeds. Dydziai 6 iki 16 žemo ūgio figūroms; 8 iki 18 reguliaraus ūgio ir 14½ iki 24½ pusinėje numeracijoje.

The May Co.'s Basement Misses' and Women's Coat Department — Downtown and On the Heights

EAGLE ŽENKLAI REISKIA DIDESNES SUTAUPAS PAS MAY'S

the MAY Co's 2 BASEMENT stores
DOWNTOWN — PUBLIC SQUARE ON THE HEIGHTS — CEDAR CENTER

Viduržemio jūros pakraščiais (13)

AR EUROPOS ATEITIS — MUZIEJUS?

ALGIRDAS J. GREIMAS

Smagu paplėpti apie šį ir tą, bet, turbūt, nereikia ir Atėnų pamiršti? Bet ką gali turėti Atėnuose pamatyti, kai laivas Pyrejos uoste (Atėnų priemiestyje) testuoja vos keturioms valandoms, ir kai iš uosto į Atėnus reikia kokią pusvalandį taksiu važiuoti?

Atsakymas paprastas: jis gali "apžiūrėti" Akropolį, tai yra, Atėnų Aukštapių. Tam reiks pusantros - dviejų valandų. Liks dar valanda pravažiuoti keletą gatvių mieste, sustoti ties karaliaus rūmais, pasižiūrėti ten prie rūmų stovinčių, trumpom baletrinių suknelių apvilktų gvardiečių, dar žvilgtelėti į didesnius prekybinius, išgerti puoduką turkiškos kavos (kurios negavom Turkijoje) ir grįžti į laivą.

Niekio kita negalėjome ir mes išvoti. Teko atiduoti duoklę Akropolui: užlipti ant kalno, pasikaitinti saulutę, pasižiūrėti į dar stovinčius akmenis, pasidėti ant gulinčių, surūkyti cigaretę, pasakyti, kad labai gražu — ir nultipti nuo kalno. Pareiga atlikti, sąžinė rami. Dabar ir mes priklausom prie kategorijos žmonių, mačiusių Akropolį.

Bet jei pabandytum, — kaip štai aš dabar bandau, — ką nors apie tą Akropolį pakalbėti ar parašyti, tai jau sunkesnis reikalas. Ko naujo, ko visi jau nežino, čia neišgalvosi. Aprašinėti vaizdą į Akropolį, vaizdą nuo Akropolio — trūksta drąsos, ypač, kai teko skaityti ir kitiems aiškinti "nemirtingų" aprašomosios literatūros lapus tokių garantuotų specialistų, kaip Chateaubriandas ar Renanas. Leistas į istorinius prisiminimus, pasidėjus šalia Mėlynąjį Turisto Vadovą — "perpigu", kaip sako mūsų mielas Dilius (Pranas Dulevičius, po karo gyvenęs Paryžiuje, prieš kelias savaites atvykęs Amerikon. Red.).

Pasakoti, ką aš iš j a u č i a u, žiūrėdamas į Partenono (deivės Atėnos šventyklos. Red.) kolonadas — nesąžininga: aš taip ir negalėčiau, ranką ant širdies padėjęs, pasakyti, ar aš tikrai ka nors iš j a u č i a u, ar tik žinočiau, kad čia r e i k i a kažka išjausti, būtent, kad čia, nepaisant didžiulių akmenų masių, kolonų grakštumo ir lengvumo įspūdžio, paslaptis glūdi dieviškoje, klasiškoje jų proporcijoje... ir t.t., ir t.t.

Gerčiau patarsiu: nuvažiuokit ir pamatysit, kaip ten iš tikrųjų gražu! Tai didžios, kultūringos, išmintingos praeities m u z i e j u s, atviras tos praeities pa-

žibų net ir "nebeįsijaučiantiems" (barbarams?) ...

Venecija
rugpjūčio 25

Atplaukiam, pagaliau, į tikrą Europą. Įplaukiam į ją pro didžiuosius vartus — Veneciją, buvusią Rytinės Viduržemio jūros karalienę. Atplaukiam tuo pačiu keliu, kuriuo venecijiečiai kadais vežė iš Aleksandrijos pavogtas šv. Marko relikvijas, tąja šventvagyste savo Veneciją padarę šv. Marko miestu, jo liūto globajam. Atplaukiame tuo pačiu keliu, kuriuo kadais buvo iš Konstantinopolio atvežti auksiniai šv. Marko žirgai. Atplaukiame tuo pačiu keliu, kuriuo venecijiečiai vežė ir skirstė po visą Viduramžių Europą brangiuosius Rytų prieskonius ir šilkus, Rytams už juos atsilygindami dabartinėje Jugoslavijoje kirstais miškais ir pagautais vergais. Ta proga: kokia yra s l a v ų vardo kilmė? Jie patys save vadino slavianais, slavėnais, turbūt, tą vardą kilindami iš slava, garbė šlovė. Atseit, šlovingieji... O vakariečiams slavai bene bus reiškę ne ką kita, kaip v e r g a i, nes vakariečių kalbose slavas, slavus, sklave, esclave, slave tai vis vergo vardas...

Graži senutė Europa. Gražus ant kraujo, pinigų ir vandens pastatytas Venecijos miestas. Vazinėjame, kaip tikri turistai, patogiai įsitaisę gondoloje, diriožio kanalo vingiais, mažųjų kanalų užkampiais.

Gražu ir nerealu: žinai, bet jausmu niekaip negali sutikti, kad šie marmuro rūmai, kad abiejose kanalo pusėse į vandenį nusileidžiantieji monumentalūs

Geriausieji pasaulio apmokama operų solistė Maria Meneghini-Callas suklebė naują triukšmą, atsisakydama atlikti įsipareigojimus New Yorko Metropolitan operoje, už ką pastarosios vadovybė nutraukė sutartį. Šį šeštadienį Meneghini-Callas dainuos Clevelande.

laiptai, kad maurų stiliaus lieknos kolonos — ne vien dekoracija, o kadais tarnavo realioms žmonių, kurie tuose rūmuose, už tų laiptų už kolonų gyvenimo, pinigą kalė, puotavo...

Atplaukti Europon po aštuonerių metų kitokio gyvenimo patyrimo — keistas jausmas. Ap linkui — milžiniškas pasaulis. Jame kyla ir putoja visokių rasių — geltonų, juodų, balintos kamos spalvos — milijonai. Pasaulis, kurio apimtis — kontinentai ir okeanai.

O čia staiga atsideri lyg ma-

žame miestelyje, išdailintame kaip lėlių krautuvėlė, skirtame gyventi ir džiaugtis, skirtame jausti ir mąstyti. Panašų įspūdį, turbūt, turėjo susidaryti Romos patricijai, nuvykę į Atėnus.

Nejaugi Europai ir tėra istorijos skirta būti tik muziejum, kurį lankys ateities barbarai?

Nejaugi nėra būdo išgelbėti Europai, suderinus išmintį su akcija?

Čia tebūnie to laivu ir mintimis paplaukiujmo g a l a s.

A. J. G.

Vytinė per Dėdės Samo katį

KOVOJANTIS ANSAMBLIS

VYT. ALANTAS

Pirmąkart išgirdau Čiurlionio Ansamblių dainuojant Kauno Valstybiniam Teatre, rodos, 1941 m. Į Kauną jis buvo atvykęs gastroluoti iš Vilniaus. Labai gerai atsimenu, kokį gilų įspūdį jis paliko savo klausytojams. Sausakimšai prisirinkusiai salei atrodo, kad nuo scenos padvelkė kažin kas labai sena ir kartu nauja, lyg tai būtų buvęs gausus vėjas, atklydęs iš plačiųjų tėvynės laukų, praskleisdamas uždangą į praicitį ir siūtelėdamas į klausytojų širdis labai brangių atsiminimų saują. Nuo scenos skambėjo mums be galo artima, sava ir brangi daina.

Tokį įspūdį Ansamblis palikdavo vėliau per savo koncertus tremtyje, Vokietijoje, tokį įspūdį jis mums paliko ir Detroite per paskutinį savo koncertą, kurio pasiklausyti buvo pilna prisirinkusi detroitiečių nemaža Western High School salė lapkričio 1 d.

Prieš prasidedant koncertui, užėmė į persirengimo kambarį, kur vyrai juokaudami, blaškyda-

miesi sąmojais ir niūniuodami baigia tvarkyti savo tautinį padarą ir kur pats maestro kovoja su kieta krūtine frakinių marštoliuotų iš Vilniaus. Labai gerai atsimenu, kokį gilų įspūdį jis paliko savo klausytojams. Sausakimšai prisirinkusiai salei atrodo, kad nuo scenos padvelkė kažin kas labai sena ir kartu nauja, lyg tai būtų buvęs gausus vėjas, atklydęs iš plačiųjų tėvynės laukų, praskleisdamas uždangą į praicitį ir siūtelėdamas į klausytojų širdis labai brangių atsiminimų saują. Nuo scenos skambėjo mums be galo artima, sava ir brangi daina.

— Kaip tamsta apibūdintum Čiurlionio Ansamblio tikslą?

Ir labai nustebintas jo santūrumu ir draugiškumu, klausausi jo atsakymo:

— Ansamblio pagrindinis tikslas puoselėti ir garsinti savo liaudies dainas, muziką bei šokių, o prie jų tautinius rūbus ir papročius. Todėl Ansamblis liaudies dainas perduoda ne tik kompozitorių moderniškai harmonizuotas, stilizuotas ir laisvai perkompunotas ir atliekamas įprastiniu dainavimo būdu, bet didesnę savo programos dalį mes atliekame natūraliu liaudies dainavimo būdu, nenukrypdami, tačiau, nuo originalios liaudies harmonijos.

Mano nuomone, tik šiuo būdu atliekamos liaudies dainos atskleidžia visą savo šviežumą, natūraliu grožiu bei lietuvių dvasiniu nusiteikimu. Prie mišraus, vyrų bei moterų chorų mes naudojame ir lietuvių muzikos instrumentus: kankles, lūdzdelius ir ragelius. Individualinėms dainoms bei dialogams atlikti turime solistų-vokalistų.

Ansamblis dvasia susikūrė visų nuosirdžiai pamiltos lietuviškos liaudies dainos, pačios tautos ir tėvynės meilės nuotaikoje. Ji kūrėsi tėvynėje tragedijų metu, todėl nei sunkūs kultūrinio darbo sąlygos čia, Amerikoje, jos nepalaužė. Ji tvirta, gajai ir ryžtinga.

— Kokius veiklos etapus bus Čiurlionio Ansamblis išgyvenęs? — rizikuojau dar vieną klausimą.

— Ansamblis išgyveno tris žy-

mesnius savo veiklos etapus. Pirmasis kūrimosi ir išraiškos formų ieškojimo etapas buvo išgyventas Lietuvoje. Tas mūsų darbo laikotarpis buvo susijęs su okupacijos sąlygomis bei iš to išplaukiančiu tautinių uždavinių vykdymu. Antrasis — Vokietijoje. Čia Ansamblis perėjo prie pusiau profesinio veikimo ir meninio pasiruošimo sąlygų.

Tremtyje ir mūsų uždaviniai buvo kiek pasikeitę: mums rūpėjo stiprinti tremtinių moralę ir reprezentuoti su sava daina kaip lietuviams. Susidariusios palankesnės profesinio meninio pasiruošimo sąlygos leido Ansambliui meniškai išbulėti. Todėl šį laikotarpį aš laikau Ansamblio žydėjimo laikotarpiu.

Trečiasis etapas prasidėjo čia, Amerikoje. Vėl teko pereiti prie mėgėjiško susitvarkymo bei meninio pasiruošimo būdo. Tada negalėjo neatsiliepti į Ansamblio meninį lygį, nors jo dvasia ir kryptis liko ta pati.

Sunkumai išlikti Ansambliui meninėje aukštumoje čia kyla dėl esamų bendrų mūsų gyvenimo sąlygų. Visi pavargę nuo kasdienio darbo, jaunimas eina mokslus, vietinės įtakos prieš jo valią kreipia jį nuo mūsų siekimų. Todėl prieauglis kasmet menkėja, o pasitraukiančiųjų, pavargstančiųjų vyresniųjų skaičius eina didyn. Be to, jaunimas ateina mokyklose muzikos visai nesimokęs, tad darbo sąlygos labai nelengvos.

Padėkojęs už informacijas, skubėjau į salę. Per pustrėčio valandos nuo scenos sklido kartais liūdna, kartais žaisminga, kartais kilių spragilais atsiadinti, kanklių ir lūdzdelių palydima lietuviška daina. Ji gyvai priminė mums tuos sodų, putnių, lazdynėlių, žirgų, bernielių ir mergelių motyvus, kuriuos mūsų motinos puoselėjo amžiais, kurie mums sieja su tradicine lietuviška dvasia, ir kurių savo paprastume aukštas Čiurlioniečių interpretavimas teikė žiūrovui nepamirštinį išgyvenimą.

PERSIUNČIAMIE SIUNTINIUS Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATIDIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO. INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583

(Licensed by USSR)

M O S U S K Y R I A I

141 2nd Ave. New York City Tel. YU 2-0380

900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOWer 1-1461

332 Fillmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. MOhawk 2674

11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WALnut 5-8878

132 Franklin Ave. Hartford, Conn. Tel. CHapel 6-4724

39 Raymond Plaza W. Newark, N. J. Tel. MArket 2-2877

308 West 4th St. Boston 27, Mass. Tel. ANdrew 8-5040

Visais klausimais, susijusiais su siuntinių persiuntimu Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į mūsų patyrusius, atidžius ir mandagius skyrių vedėjus, kurie maloniai suteiks jums visus nurodymus.

Pradžiuginkite savo artimuosius siuntiniu Kalėdoms.

Mūsų didžiulė firma, turėdama tiksliai patenkinamą, 100% garantuojamą siuntinių pristatymą. Kiekvienas siuntinis išsiunčiamas per 48 valandas ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu per 7-12 dienas).

Mūsų įstaigose yra didelis pasirinkimas pirmos rūšies maisto produktų, pramonės gaminių: skarelių, avalynės, laikrodžių ir kitų daiktų pačiomis žemiausiomis kainomis.

Atsiminkite, kad mes esame siuntinių persiuntimo specialistai.

ISTABŪS DRAUGAI

AXEL MUNTHE

(30)

Tačiau vieną vakarą, eidamas per Vicaria kvartalą, tariausi pastebėjus labai įtartiną pavidalą, tam tikrame atstume slenkantį paskui mane. Turėjau ten šį tą atlikti; pasiūtęs ilgesnį laiką sekamas neaiškaus individo, nepaisant, kad šalia manęs bėgo mano šuo, tikrai pajutau didelį palengvėjimą, kai pasiekiau Fondaco, kur gyvena daug mano draugų. Pacientas, kurio ėjau pasižiūrėti, jau buvo miręs, ir aš ilgai ten neužtrukau. Kai išėjau iš namo, buvo jau tamsoka, ir tespėjau teneuėti keliolika žingsnių, kai vėl išgirdau įtartinus žingsnius. Tokiais atvejais reikia būti saugiam iš užpakalio. Tad porą kartų sustojau, kad praleisčiau nežinomą naktinį klajūną. Tačiau tuo pat metu nutildavo ir tie paslaptiniai žingsniai, ir aš negalėjau pasiekti žiūrėti jokio šešėlio; man telikdavo įtikėti, jog tai buvęs mano žingsnių aidas. Tačiau Tappio visą laiką užrėgė, ir aš, pasiekęs Piazzeta dei S. S. Apostoli, vėl pamačiau tą individą, kuris slankiojo paskui mane jau visą vakarą. Netrukus pasiekiau Via del Duomo, vienintelę žmonišką kvartalo gatvę. Čia

sustojau prie gatvės kampo ir laukiau, kol tas niekšas pasirodys, tačiau jis nedrįso išeiti stipriai apšviesto gatvėje. Ir kitą vakarą pamačiau vaktą, kuris, netoli atsilikęs, mane sekė. Namo parėjau pėsčias, Pasiekęs kambarį ir atsitiktinai žvilgtelėjęs iš balkono, pamačiau, kad tas individas dar ilgai slankiojo ties mano langais. Tačiau šį vakarą jis nieko nelaimėjo, nes aš iš namų jau nebeišėjau.

Aš jau nebegalėjau abejoti, kad tas vyras turėjo kažkokį tikslą. Kur bebūdavo, jis netikėtai pasirodydavo netoli manęs, ir aš pastebėjau, kad jis tą špionažą visais būdais stengėsi nusišlėpti. Vieną vakarą jį radau manęs belaukiantį net ties cholerikų kapinėmis. Lavonai būdavo laidojami vidunaktį, ir buvo jau gana vėlu, kai aš iš ten išėjau. Tarp kita ko, aš jo niekada nepastebėjau prieš sutemą — kaip plėšrus žvėris jis slapstėsi dienomis.

Priprantama prie visko, ir aš pagaliau apsipratau su jo sekiojimu, nors tai ir nebuvo labai malonu; tačiau netrukus mano nerimas vėl padidėjo, ir dar labiau nepageidaujama linkmė.

Stovėjau vieną vakarą uoste. Sutema

krito įlankon, ir senasis Vezuvis tamsėjančiame skliaute uždegė milžinišką liepsnos švyturį. Staiga pamačiau molu bėgantį vyrą. Jis įsoko valtį ir beviltiška skuba irklavo į atvirą jūrą. Tuoj pat kiton valtį įsoko pora karabinierių ir pradėjo jį vyti. Nespėjus praieiti nei minutėi, ir molą subėgo geras šimtas žmonių, kurie su nepaprastu susidomėjimu sekė tą medžioklę. Iš vieno įtartinio tipo, stovėjusio šalia manęs ir nuolat bėgančiam šūkaujantį "Coraggio, coraggio!" (drąsos!) aš patyriau, kad tai esama labai pavojingo Camorros gaujos nario. Krantan po dienos žūklės kaip tik grįžo spiečius žvejų valtelių, ir buvo galima aiškiai matyti, kaip jos bandė karabinierių valčiai užstoti kelią. Vienas iš karabinierių paleido pistoletą šūvį į bėgantį, ir tas tuoj pat metėsi į vandenį. Buvau jau taip tamsu, kad nepajėgiau žiūrėti, tačiau kiti žiūrovai užtikrino mane, jog jis esąs nesužeistas, ir ten netoliese esanti didelė valtis, baigianti tvarkyti bures naktinei žūklei; valtis pasukusi ir pradėjusi plaukti link bėlio: atrodo, kad ji jį pasiekusi. Atsidūręs valtyje, jis būsiąs saugus ir vėliau, nakties priedangioje, galėsiąs išsikelti krantan bet kurioje vietoje. (Aš pats ankščiau esu buriavęs su kontrabandininkais ir žinau, kad pakrančių sargyba nebūtinai turi sirgti nemigu). Aplink

mane stovį žmonės neslėpė simpatijos kamoristams, ir aš pats save pagavau betrokštanti, kad jam pasisektų pabėgti. Žinau, kad tai labai blogai skamba, tačiau šiuo požiūriu aš labai retai esu vieningas su policija.

Tačiau šį kartą laimėjo žemiškoji teisybė; jie pagavo jį ir netrukus su savo intiniu išlipio krantan. Jo rankos buvo surištos užpakalyje, ir jis buvo taip pavargęs, kad vos bepaėjo tarp abiejų karabinierių. Minia sekė trejetą bausiuoju keliu į San Francesco kalėjimą. Aš likau, lyg žemėn įkastas, vietoje, nes jiems praeinant, imtinys pakėlė galvą, ir jo akys sutiko manąsias keistu žvilgsniu, kuriame slypėjo ir neapykanta ir priekaištas. Kitą rytą "Pungolo" skiltyse skaičiau, kad tą vakarą po beviltiškos kovos uoste buvęs pagautas pavojingas Camorros gaujos narys, ir policija tikinti, jog užėjusi pėdsakus visos gaujos, kuri greičiausiai įvykdžiusi visą eilę žiaurių nusikaltimų.

Man pasisekė vargšų kvartale gerokai išplėsti savo praktiką, ir aš tenai praleisdavau didžiąją dienos dalį. Patirtis mane pamokė, kaip reikia elgtis su vargšais, ir aš jų tarpe įsigijau daug draugų. Pačiu paskutiniu metu man atrodė, kad mano pažįstamųjų ratas ypač padidėjo: kur aš beidavau, sutikti apdriskę tipeliai linktelėdavo galvomis, o vaka-

re, grįždamas namo, nuolat girdėdavau draugiškus "Buona sera, Eccellenza!" (Labas vakaras, Ekscelencija!) iš visiškai nepažįstamai atrodančių nakties keleivių. Piazza del Mercato vežikai, vos tik pamatę mane, suplauskėdavo botagais ir šaukdavo visiškai kitokiais, negu paprastai, balsais: "Signo, vult! a me!" (Imkite mane!) ir likdavo vienodai draugiški ir tada, kai nenorėdavau važiuoti. Jei užsukdavau į kokią vinyne ar smulkę, pastebėdavau, kad šeimininkas, kuriam nors svečiui davus ženklą, savo dėmesį padvigubindavo. Jis gana dažnai priedavo prie manęs ir mano Fiaschetto pakeisdavo bonka geriausio savo "Vino vecchio", kai lauke laukias mano vežikas tik jam vienam suprantamais ženklais kažką pasignalizavo. Visa tai buvo gana malonu, tačiau aš vis dėlto turėjau stebėtis nelauktu mano pažįstamųjų būrio padidėjimu. Mane labiausiai stebino tai, kad, praėjus kuriam laikui, mane vėl kažkas pradėjo sekti. Porą kartų pastebėjau, kad tas nežinomas mane palydėjo net iki buto durų. Jis atrodė lygiai įtartinas, kaip ir pirmasis, ir netrukus man paaiškėjo, kad jis perėmė man neišsprendžiamą pirmąją rolę.

(Bus daugiau)

abu reikalavimus darniai sujungti į vieną daiktą.

Čiurlionio Ansamblio veikla yra iškalbingas atsakymas visiems tiems mūsų universalistams bei "internacionalistams", kurie nieku gyvu negali nusikratyti įsikibėjimų, kad mes, nekašiodami savo šaukšto į svetimus dubenis, kultūriškai nusikapanosime savo "gete". Vargu ar būtų galima išgalvoti didesnę nesąmonę. Negali užtrokšti keleivis prie trykstančios iš gilaus podirvio versmės. Čiurlioniečiai beveik jau 20 metų minta lietuvių tautos podirvio sultimis ir ne tik patys neužtrokšta ir mūsų neužtroškina, bet, priešingai, mus gaivina ir žavi nepamėgdžiojamais, mums be galo artimais ir brangiais savo tautos genijaus sukurtais kūriniais, siejančiais mus su prosenolių dvasia ir padedančiais mums neatplyšti nuo tautos kamieno svetimų pagairių skersėjuose. Štai dėl ko aš Čiurlionio Ansamblių vadinu kovojančiu ansambliu.

Ar įstoja į
V I L T I E S
draugiją?

SAVE
Part Of
Every Pay

FOUNDED 1894

The
Cleveland
Trust Company

THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

WE WELCOME YOUR SAVINGS

Member Federal Deposit Insurance Corporation

PARTIZANAI, DAINUOTOJAS IR TUSČIA SCENA

Žinia: Lapkričio 15 d., šeštadienį, lietuvių salėje Vaidilos Dramos teatro A. Landsbergio teatro "PENKI STULPAI TURGAUS AIKŠTĖJE".

Kitokybės. Žinia suima ir ža-
da pastatymams neįprastinius
dramos "Drama Clevelando Lietu-
vių teatro. Pirmą kartą šioje salėje
įvyksiosios aktorės, specialiai
atvykęs iš New Yorko. Scenoje
mums pristatys ne tik partizaninio laikotarpio lietuvių
kovotojas su savo draugais ir
priešais, bet ir jų ateitis, žinan-
ti ir atskleidžianti jų sąmonės
tamsybes ir gelmes, kurių jie ir
patys nežino. Dekoracijas pakeis
įvairių spalvų prožektorių švie-
sos.

Partizanai. Jau nuo premijos
įteikimo iškilmių apie Penkis
Stulpus dvejopai pakalbama. Vien-
ny sakoma, kad drama atsklei-
džia lietuvių partizanų vienkartinį
heroizmą ir laisvės idealų
nemarumą. Kiti teigia, kad dra-
mai terūpė parodyti tik parti-
zaninės kovos pralaimėjimus ir
beveikiskumą. Vieniems dramos
bolševikai ir jų sėbrai perdaug
geri ir šviesūs, kitiems — gana
žiaurūs ir juodi. Nešališkai nusi-
teikęs žiūrovas pats ieškos tie-
soties ir savo paties sprendimų. Ci-
liau žvelgti norintį ir gebantį
žiūrovą intriguos autoriaus min-
tis rodyti dramos veikėją, ieš-
kantį savęs savyje ir kituose ir
tą nuostabų akimirksnį, kai įsa-
kymo davėjui ir liečiamam reika-
lui išnykus, iš nežinomų sąmonės
gebių ateina savas įsakymas
savaip apsispręsti ir veikti. Ra-
gina atidžiai sekti kartotinį įsa-
kymo minėjimą, nes įsakymas
čia yra vidinė slinkti formuojan-
tis veiksnys.

Dainuotojas. Tuo vardu pava-
dinta įsmeinta Ateitis. Jam
čia skirtas visoks magiškas
paldaras. Visa drama yra vaizdas
jo meno parodyti jam pačiam jau
labai tolią praeitį — 1951 me-
tus Lietuvoje, įvykius, susiju-
sius su vienu partizanų įsceni-
zuotom vestuvėm. Su vieta, lai-
ku ir veikėjais Dainuotojas daro,
kaip jo planui reikia ir tinka. Jis
keičia sceną po scenos, susting-
do veikėją ir vėl atpalaiduoja, o
įsiveldamas su juo į pašnėkesius
ir diskusijas, priverčia jį pa-
žvelgti į neištirtąsias sąmonės
gelmes. Taip kuriami charakteriai,
jų santykiai ir konfliktai. Dainuotojo
ir veikėjų kalba plaz-
da originalia išmintimi ir poeti-
niu įsiliepsnojimu.

Tuščia scena. Bet ji nėra dy-
ka. Joje nėra dekoracijų, o daik-
tų tik tiek, kiek pačiam veikė-
mui būtinausiai reikia. Bet jį
niekas nepasigės. Sena bus pilna
netikėtų situacijų, jausmų ir va-
lios įtampos, partizaninės dai-
nos ir jo tragiškos dalios. Mistiš-
kos ir spalvingos šviesos prašne-
kins žiūrovo jausmus ir vaizduo-
tę. Be dekoracijų ir butaforijos
scena paliks daugiau vietos pa-
čiam žiūrovui joje dalyvauti.

Režisiorius Petras Mazelis ži-
no, kad Clevelando lietuvių jo

pastatymo su nekantrumu ir ge-
rom viltim laukia. Jis deda vi-
sas savo pastangas, kad su Pen-
kiais Stulpais įspūdingai pasiro-
dytų.

V. Mariūnas

SKAUTAI

• Akademini Skautų Sąjūdis
uoliai remia "Lituanius" žurna-
lą ne tik nuolatine darbo talka,
bet ir lėšomis. Šį rudenį Chicago
Akad. Skautų kvartetas tam tik-
slui paaukojo — \$100, ASS Cen-
tro Valdyba — \$25, Korp! Vy-
tis Centro V-ba — \$25, ASS Chi-
cago skyrius — \$25. Pagal iš-
gales prisideda ir kiti ASS sky-
riai.

• Lapkr. 28-30 d. Detroito bus
JAV Lietuvių Studentų S-gos vi-
suotinis suvažiavimas. Suvažia-
vimo išvakarėse, lapkr. 27 d.,
Detroito ASS skyrius rengia su-
sipažinimo vakarą suvažiavim-
siams ASS nariams. Laukiama
svečių ir iš Kanados ASS skyrių.

• Šią vasarą Fordhamo Insti-
tute lituanistines studijas klausė
šie Liet. Skautų S-gos nariai: A.
Gudaitis, M. Saulaitytė, K. Ške-
maitė, B. Ulėnaitė, A. Iljasevi-
čius, A. Saulaitis, jr., ir V. Vir-
bickas. Institutas išleido vien-
kartinį 22 pusl. laikraštėlį. Vir-
šelį piešė V. Virbickas, o A. Sau-
laitis buvo vyr. redaktorius.

• Detroito jūrų skautų-čių va-
dovai lankė pakrančių sargybos
(Coast Guard) pagelbinės laivi-
ninkystės kursus. Kursus sėk-
mingai baigė ir egzaminus išlai-
kė: vyr. vltm. I. Laurinavičienė
— "Jūratis" laivo vadė, vair. V.
Kukučionytė — "Jūratis" laivo
laivūnė, valtn. Al. Pesys — "Sa-
rūno" laivo laivūnas, valtn. St.
Petrauskas — jūrų budžių įg.
vades ir vair. V. Laurinavičius
— bebrų vadas.

• Chicago jūrų sk. tautinių
šokių grupė Neringa ir jūrų
skautų sekstetas gražiai išpildė
programą Tautinės Kinijos ne-
priklaušomybės šventėje, kuri
buvo 8th Str. Teatre, Chicago
m. centre.

• "Draugai po scenoje šven-
tė", tokia vardu Chicago jūrų
skautų laukio 29 d. Western
Ballroom salėje rengia vakarą.
Pradžią 8 v. v. Stalpus prašo-
ma iš anksto užsakyti nos Ter.
Merkelene, tel. LA 2-499.

• Chicago Ballijos Jūras tun-
te jau ketvirtus metus sėkmingai
veikia įvair. jūrų sk. — bebrų
"Žilvino" laivas. Laivui pra-
džia davė vos 5 narių valtis, o

Clevelando APYLINKĖSE

Dvidešimt Neo Lithuania
korporacijos narių

buvo išvykę į Chicago dalyvauti
tenyktėje šventėje ir arčiau su-
sipažinti su chicagiečiais. Parsi-
vežė gražiausius įspūdžius ir dė-
kingi chicagiečiams už gražų pri-
ėmimą.

Hypatija Yčaitė-Petkienė,

atvykusi iš Los Angeles dalyvau-
ti P. J. žiūrio 65 metų sukak-
ties minėjime, aplankė Dirvą ir
pasidžiaugė jos nauju įsikūrimu.

Dirvos bičiuliai Pijus ir Hypatija
žiūriai

apžiūrėjo naujas Dirvos patal-
pas ir pasidžiaugė daroma pa-
žanga.

Dirvos bičiuliai Taorai,

iš Pittsburgho, atsilankė į nau-
jas Dirvos patalpas, jas apžiūrė-
jo, nusipirko glėbį lietuviškų
knygų ir palinkėjo geriausiųs
sėkmės.

Ininteriai broliai Veitai,

abu Vilties Draugijos paskuti-
niame vajuje įnešę po \$100,
kraustantis į naujas patalpas
atėjo pasidžiaugti nauju laimė-
jimu ir palinkėti geriausio dar-
bo.

dabar bebrų skaičius persirite
per 30. Šiomet žilvino laivas tu-
rėjo dvi iškylas ežere ir skait-
lingai dalyvavo IV Tautinėje Sto-
vykloje.

Bebrais priimami berniukai
8-14 m. Išėjį jiems skirtas pro-
gramas ir sukakę 14 m. jie perei-
na į jūrų skautų eiles. Berniukai
norintieji įstoti į žilvino laivą
kreipiasi į laivo vadą jūrų pa-
sktn. Eug. Šimaitį, 9750 S. 9th
Ave., Oak Lawn, Ill., tel. GARD-
4-3796; arba į laivūną vair. A.
Aglinską, 5715 S. Richmond
Ave., Chicago 29, Ill., tel. GROVE-
hill 6-5603.

NELAIMĖ IR LIGA

Liga ir nelaimė ištinka netikė-
tai. Todėl tu turi užsitikrinti
kad TAVO šeima būtų ansaugo-
ta pagal Accident and Sicknes-
planą.

NATIONWIDE INSURANCE
COMPANY siūlo platų ligoninė-
medicinų, operacinių ir nedar-
bingumo pašamų draudimą že-
momis kainomis!

Dėl smulkesnių informacijų
skambinti:

PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
Tel. SK 1-2183

Geriausai sveikinimai ir linkėjimai visiems
mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E.
Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music"
WJW Radio, Monday thru Friday, 7:05-7:30 P.M.

Geriausai sveikinimai mūsų draugams ir
visiems lietuviams

JOSEPH W. KOVACH

REPRESENT THE 21ST CONGRESSIONAL DISTRICT
ON THE STATE BOARD OF EDUCATION

Geriausai sveikinimai mūsų draugams ir
visiems lietuviams

KIEFER'S TAVERN

SERVING THE FINEST CHOICE WINES-LIQUOR-BEER

2519 Detroit Avenue

CH 1-9544

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS PIRMOSIOS APYLINKĖS

TEATRAS "VAIDILA"

KVIEČIA JUS Į PENKMEČIO SUKAKTIES

PREMJERĄ,

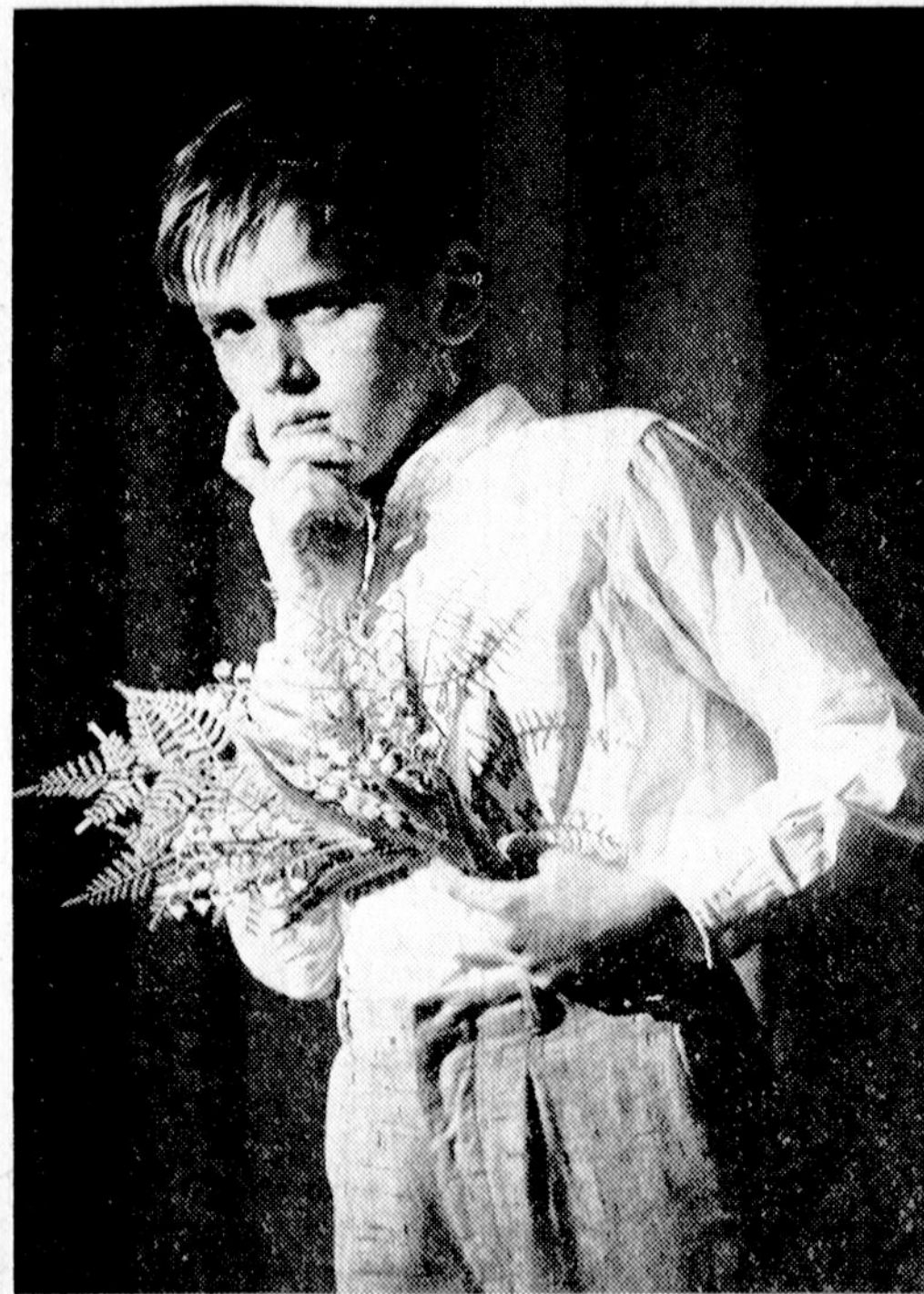
KURI ĮVYKS ŠIŲ METŲ LAPKRIČIO 15 DIENĄ
6 VAL. 30 MIN. LIETUVIŲ SALEJE.

Statoma Lietuvių Bendruomenės Pirmosios Apylinkės pre-
mijuotas A. LANDSBERGIO VEIKALAS

"PENKI STULPAI TURGAUS AIKŠTĖJE"

2-JŲ VEIKSMŲ 7 PAVEIKSLŲ DRAMA.

VEIKALĄ REŽISUOJA PETRAS MAZELIS.

Veiks turtingas bufetas su skaniais užkandžiais ir gaivi-
nanciais gėrimais. Šokiams gros geras orkestras. Bilietai iš
anksto gaunami Lietuvių Prekybos Namuose 6905 Superior
ir "Dirvos" redakcijoje.

ATEIK — PAGYVENSI TĖVYNĖJE VEIKIANČIŲ PAR-
TIZANŲ KOVOS DVASIA.

Lapkričio 23-sios minėjimas

LVS "Ramovė" Clevelando
kyrius rengia atkurtos Lietuvos
caruomenės 40 metų sukakties
minėjimą lapkričio 22 d. 7 val.
vak., lietuvių salėje. Pradžioje
minėjimo įvyks naujai įsigyto
skyriaus vėliavos šventinimas.
Šventinimo apeigas atliks kun.
Dziegoraitis. Po šventinimo iš-
kilmių Centro Valdybos atstovas
prof. gen. Stasys Dirmantas
kalbės šventei pritaikintą pa-
skaitą.

Meninę dalį išpildys Čiurlionio
ansamblio vyrų choras, vad. mu-
ziko Alfonso Mikulskio.

Po meninės dalies — muzika,
šokiai ir turtingas bufetas, orga-
nizuojamas birutėčių.

Clevelando visuomenė prašo-
ma šventėje gausiai dalyvauti ir
praleisti vakarą senų ir brangių
prisiminimų ženkle. Išgirsime
gražių karinių dainų ir visi kar-
tu paminėsime sukaktį.

Įėjimas — auka 1 doleris, jau-
nuomenei 50 c.

Lapkričio 23 d. 10 val. šv. Jur-
gio parapijos bažnyčioje pamal-

dos už žuvusius Nepriklausomy-
bės kovose karius. Pamaldų metu
giedos Čiurlionio ansamblio
vyrų choras. Tai dienai pritaiky-
tas pamokslas.

Ramovės valdyba

Atidaryta Salamander batų
krautuvė

Pereitą ketvirtadienį, 3325 Lo-
rain Ave. su gėlėmis, sveikini-
mais ir linkėjimais atidaryta pa-
garsėjusių vokiškų batų Sala-
mander krautuvė. Į atidarymą
buvo atskridęs iš Vokietijos ir
vienas Salamander bendrovės di-
rektorius.

Visam Clevelando skyriui va-
dovauja clevelandiečiams pažįs-
tamas prekybininkas B. Gražu-
lis, o Lorain Ave. krautuvei Hans
Jonužys.

Naujos prekybos šakos lietu-
viams prekybininkams linkime
geriausios sėkmės.

Pasek apie Salamander batų
pardavimą čia dedamą skelbimą.

VISIEMS GERAI ŽINOMI BATAI

SALAMANDER

JAU YRA GAUNAMI CLEVELANDE

Atidarymo proga šią savaitę klientai gaus
dovanų vokiškų Perlon kojinių.

KRAUTUVĖS ADRESAS:

3325 Lorain Ave.

Tel. ME f-5837

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• ŠALDO vasarą

• ŠILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Akademio Skautų Sąjūdžio
rengtas vakaras

praėjo labai gražiu pasisekimu.
Lietuvių salė buvo pilna svečių.
Vaidinimas žiūrovus patraukė
kylančia įtampa (Hamiltono Lie-
tuvių Dramos Mėgėjų Būrelis
vaidino "Inspektorius atvyks-
ta").

Skautai akademikai nusipelnė
pagyrimo už skoningą salės pa-
puošimą, nuotaikingus šokių pra-
vedimus bei visą vakaro tvarką.

E. K. Martinėnams

gimė antras sūnus Edmundas-
Antanas.

Lietuvos Skautų S-gos

40 m. sukaktį Neringos ir Pilė-
nų tūntai ruošiasi iškilmingai
atšvęsti bendroje sueigoje, kuri
įvyks lapkričio 27 d.

Imtynių sezono,

kurios vyksta Cleveland Arena
lapkričio mėn. 13 d., pasirodys
Rocca, Miller, Gattoni ir kiti.
Pradžią 8:30 val. Bilietai nuo
\$3.00 iki \$1.00.

East 74 gatvė

į šiaurę nuo Superior, dviejų šei-
mų, 5½-5½, dujų šildymas, ga-
ražai, gražiausias namas gatvė-
je, turi būti parduotas, tvarkant
palikimą.

J & M Realty

UT 1-7926 ED 1-3363

LIST PROPERTY HERE

Singles — 2 family and apart-
ment. We have buyers for same.
Call today.

LESLIE REALTY CO.

B. Greenfeld

LI 1-5100

MA 1-6255

PARENGIMŲ KALENDORIUS

1952 m.

Lapkričio 22 d., lietuvių salė-
je, Lietuvos kariuomenės 40 m.
sukakties minėjimas. Rengia
LVS Ramovė.

Lapkričio 29 d., lietuvių salė,
koncertas ir šokiai. Rengia San-
taro filisteriai.

1959 m.

Gegužės 2 d., Slovenian Audi-
torium JAV ir Kanados jaunųjų
dainininkų konkursas. Rengia
Dirva.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas

1254 Addison Road

Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų virsaus taisymas
ir dažymas; motorų, stab-
džių patikrinimas ir taisy-
mas, greičio dėžės ir kt. ma-
šinų dalių įdėjimas.

Pardodami amžini aku-
mulatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352.

Nakties telef.: LI 1-4611.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius
apyrantes ir kitas brangenybes.
Sąžiningas ir garantuotas dar-
bas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.

Cleveland 8, Ohio

Telef.: LI 1-5466

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

3½%

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SUPERIOR
SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų
pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreip-
kitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvai-
riuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morkčio. Patarnavimas ir išpildymas
garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia
nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi
įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis
muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos apa-
ratas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsirinkite, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue

936 East 185 St.

EN 1-1763

KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

IŠ VIDURNAKČIO SAULĖS ŠALIES

RIMVYDAS MINKONAS

1958 metų balandžio 20 dieną, prieš Atlanto, ties New Yorku, buvo labai gražu. Saulė maloniai švietė mėlyno dangaus fone. Pievos žaliavo šviežia žole. Visur jautėsi pavasaris. Kažkaip atrodo, kad visi džiaugėsi, sulaukę tokios šiltos dienos po šalios ir šlapios žiemos. Man, tačiau, darėsi neįprastai palankiai, kad už poros valandų reikės atsiviskinti su linksmu pavasariu iki sekančių metų ir išskristi į sniegą ir ledais apklotą šiaurinę Grenlandiją.

Grenlandija ir jos gyventojai

Milžiniška Grenlandijos sala yra maždaug 1700 mylių ilgio ir apie 750 mylių pločio. Nors ta sala yra triskart didesnė už Vokietiją, tačiau ji yra tikrai Danijos apskritis. Didžioji dalis Grenlandijos randasi Arktikoje. Šiaurinis salos galas tėra vos 425 mylios nuo šiaurės apskrities. Tenai vidutinė metų temperatūra yra 0° F. Pietinėje Grenlandijoje vidutinė temperatūra yra apie 41° F.

Šeši septindaliai Grenlandijos yra padengti storu ledu ir sniegu sluoksniu. Viduryje salos ta ledo kepurė yra apie dviejų mylių storumo. Mokslininkų apskaičiavimai, jeigu tas ledo sluoksnis staiga iširptų, pasaulio vandenynai pakiltų 30 pėdų. Tačiau vasaros metu sniegas ir ledas nutirpsta tikrai nuo kai kurių pakraščų.

Dabartiniai grenlandiečiai — mišrūs skandinavų ir eskimų protėvių. Jų kultūra, taip kaip ir jų kilmė, yra mišrūs tų dviejų skirtingų tautų. Anksčiau, kol Vakarų civilizacija nebuvo jų pasiekusi, visa eskimų ekonomija buvo pagrįsta medžioklės ir žuvininkystės vaisiais. Tai buvo drąsūs ir vikrūs medžiotojai, kurie gaudydavo ruonius, banginius ir baltas meškas. Palenava šiltėjantis klimatas nuo šilto vandens srovių šalto klimato žvėris stumia toliau į šiaurę. Todėl ir grynakraujai eskimai dabar užtinkami tik šiaurinėje Grenlandijoje ir rytų pakraščiuose.

JAV aviacijos bazė

Su tokiomis informacijomis skridau į Thulę, šiaurinėje Grenlandijoje. Šio šimtmečio pradžioje Knud Rasmussen, danų tyrinėtojas, pradėjo savo tyrinėjimus Thulės apylinkėse. Rasmussenas ir jo bendrininkas P. Freuchen įsteigė čia mainų stotį ir pavadino ją Ultima Thule (Pats Galas). Šiuo atveju tai reiškė tolimiausią šiaurinę ribą, iki kurios žmogus galėjo keliauti. Vėliau danai čia įsteigė meteorologijos stotį.

1951 metais JAV-bės, pagal sutartį su Danija, šiaurės rytų pakraščiu apsaugai nuo agresijos per šiaurės Ašigali, nutarė statyti aviacijos bazę Thulės rajone. Ji yra pavadinta Thulė Air Base. Ši JAV bazė yra arčiausia prie šiaurės Ašigali. Ji yra arčiau Maskvos (2760 mylios), negu nuo New Yorko (2477 mylios). Thulė yra į šiaurę nuo magnetinio šiaurės ašigali. Magnetinis ašigalis yra ties Prince of Wales sala Kanadoje, kuri yra 725 mylios į pietvakarius nuo Thulės. Todėl Thulėje kompasas nerodo į šiaurę, bet į Prince of Wales salą.

Po kelių valandų skridimo matėsi miškuoti Kanados kalnai. Tarp kalnų daugybė ežerų bei

upių dar buvo padengti sniegu. Saulei leidžiantis, jau skridau virš Grenlandijos pakraščiu. Čia jau nesimatė jokios augmenijos. Apačioje viskas buvo balta. Kai rėję matėsi užšalęs Davis sėjaukis, o dešinėje ledu bei sniegu padengti Grenlandijos kalnai. Kai kur sėjaukyje ledas buvo plyšęs ir matėsi ilgi, tamsūs vandens ruožai. Viskas atrodė amžinai sušaldyta.

Dangus buvo žalsvai mėlvas, išskyrus šiaurės vakarus, kur leidosi auksinė saulė. Neužilgo saulė nusileido ir visai sutemo. Tačiau perskridus Arkties Ratą, vėl prašvito. Skrendant arčiau šiaurės Ašigali vis šviesėjo.

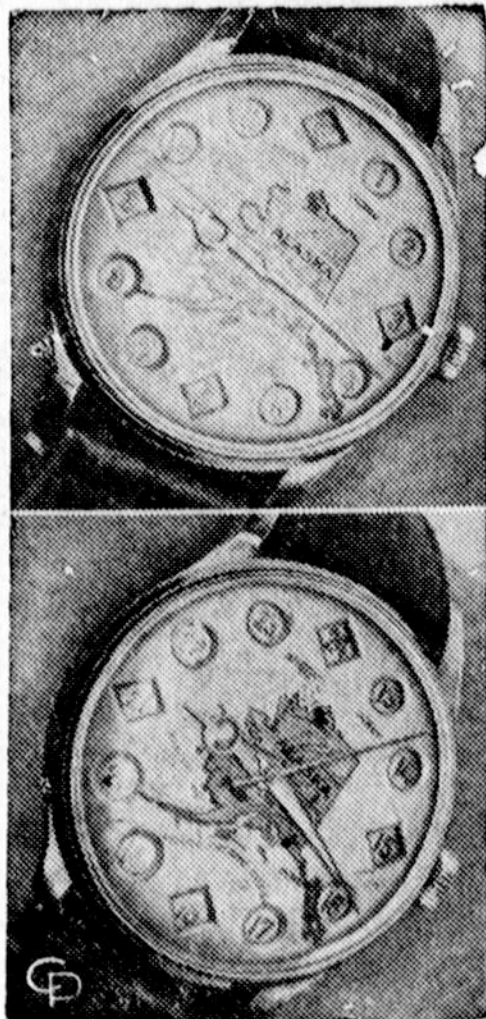
Pagaliau sužinojome, kad neužilgo būsimė Thulėje. Lėktuvui leidžiantis žemyn visi sužiurome pro langus. Vaizdas buvo niūrus, šaltas ir nedraugiškas. Kai kur ant kalnų šlaitu matėsi juodos žemės ar uolų dėmės. Šiaip viskas buvo apsnigta. Nusileidome pirmą valandą naktį. Saulė buvo pasislėpus už kalnų, tačiau buvo gana šviesu. Galima buvo lengvai laikraštį skaityti lauke. Pūtė šaltas Arkties vėjas. Kietas ir sausas sniegas girgždėjo po kojom.

Palapinių miestas

Didžiąją statybos darbų dalį bazės įrengimas atlieka Greenland Contractors ir Danish Arctic Contractors kompanijos. Jų apie pusantro tūkstančio tarnautojų bei darbininkų gyvena šešių žmonių talpos palapinėse "Palapinių Mieste". Čia kartu yra stovyklos administracijos bei patarnavimų įstaigos: reikalų vėlejo raštinė, polijija, saugumo skyrius, personalo raštinė, pirmos pagalbos stotis, katalikų koplyčia, skalbykla, valgykla, užkandinė su kantina, alinė, teatro salė, pramogų patalpa, kur yra stalo teniso bei biljardo stalai, knygynas ir kirpykla. Visi stovyklos reikalai yra tvarkomi amerikiečių. Danai tvarko skalbyklą. Virtuvėje daugumas virėjų yra danai. Valgykloje yra danai padavėjai. Vieni dalina maistą, o kiti patarnauja prie

Federalinė mokesčių inspekcija jau paruošė naujas pajamų mokesčių blankus, kurios gyventojams bus išsiuntinėtos gruodžio mėnesį. Trumpoji forma 1040A šiais metais apims pajamos ligi 10,000 dolerių, vietoj ligi 5,000 dol.

Laikrodžių gamybos bendrovė Gruen sukonstravo laikrodį, pavadintą "Alaskan", kuris šiaurės arba Pietų ašigaliuose, kur kelis mėnesius tęsiasi diena arba naktis, rodo oficialųjį dienos arba nakties laiką. Viršutinėje nuotraukoje rodomas dienos laikas, apatinėje — nakties (nuo 13 iki 24 val.). Skaitmenų skalę pakeičia automatiškai kas 12 valandų.

staly. Danai taip pat atlieka kai kuriuos statybos darbus.

Palapinės, kuriose gyvename (angliškai vadinamos Atwell Huts) yra pusstatinių formos su durimis iš abiejų galų. Jų konstrukcija susideda iš medinių rėmy puslankių, aptemptų drobė, colio storumo stiklo vatos izoliacijos ir brezentu ant viršaus. Kad prilaikytų palapinę prie žemės, pučiant smarkiems vėjams, palapinės šonai iš lauko pusės yra pritvirtinti virvėmis prie akmenų bei žvyro pripildytų statinių. Kiekviename šone yra po keturias tokias 50 galonų talpos statinių.

Faneros grindys yra pakeltos pora colių nuo žemės. Viduje pagal abu šonus stovi po tris lovas. Tarp lovų pastatyta kiekvienam asmeniui atskira spintelė. Viduryje palapinės stovi didelė, naf-ta šildoma krosnis. Jai kuras tiekiamas vamzdžiu iš lauke esančios statinės. Prie krosnies stovi rašomas staliukas ir geriamo vandens indas. Yra įvesta elektros laidai. Mums neužteko poros lempučių viduryje palapinės ir tuo

jau įsitaisėme atskiras lėmpas prie lovų. Prausyklos ir išvietės yra atskirose patalpose. Tas yra gana nepatogu, ypač esant blogam orui.

Sniego audros

Thulėje yra nepaprastai šviesos ir tamsos laikotarpiai. Nuo lapkričio pradžios, maždaug tris mėnesius, saulė nepakyla iš už horizonto ir esti visiškai tamsa. Per tuos tamsos mėnesius mėnulis paprastai yra matomas. Jis vis sukasi ratu tamsiam dangui, pereidamas per visas savo normalias atmainas.

Nekantariai laukiamas saulės pasirodo vasario gale. Tada saulė kasdieną vis ilgiau šviečia, kol gegužės mėnesį ji visai pakeičia mėnulis. Nuo tada pusketvirtą mėnesio saulė šviečia 24 valandas į dieną. Saulė sukasi ratu kaip ir mėnulis (aukštai pietuose ir žemai šiaurėje).

Viena iš didžiausių kliūčių darbu Thulėje yra smarkaus vėjo su sniegu audros. Thulėje sniego kritulys yra labai mažas, tačiau vėjas atneša daug sniego

nuo ledo kepurės, kurios pakraštys yra už aštuonių mylių nuo bazės. Kūno šalimo greitis priklauso nuo vėjo greičio ir temperatūros kombinacijos. Pav.: prie —23°F ir 45 m/val. vėjo veidas sušąla per pusę minutės, o prie —23°F ir 20 m/val. vėjo veidas sušąla per vieną minutę.

Kad išvengus nelaimių blogo oro metu, yra prisilaikoma tam tikrų taisyklių. Vėjo ir blogo matomumo laikotarpiai yra sudalinti į tris fazes. Pirmos fazės metu yra tikimasi didelio vėjo ir blogo matomumo. Pėstieji eiti draudžiama. Patikrinamas radijo bei telefono susisiekimas. Antroje fazėje vėjas pučia tarp 30 ir 50 m/val., nešdamas sniegą ir yra blogas matomumas. Visi darbininkai yra siunčiami atgal į stovyklą. Keliaujama tik auto mašinų karavanais. Pirmą ir paskutinę mašiną turi turėti radijo siųstuva. Trečioje fazėje vėjas pučia virš 50 m/val., nešdamas sniegą. Matomumas yra labai blogas. Keliauti visai negalima.

(Bus daugiau)

MŪSŲ ŠEIMOS NARIAI GAUTINGO SANATORIJOS

KARTOJAME šį kreipimąsi, kiek sutrumpinę, norėdami dar ir dar kartą priminti reikala, kuris šaukia, kad nebūtų šaltai atidėtas į šalį. Sekite specialios sąskaitos (MŪSŲ ŠEIMOS NARIAI GAUTINGO SANATORIJOS) pranešimus ir prisidėkite, kad jie būtų turinys, ypač savo galutinėje sumoje.

Seniau mūsų spaudoje Gautingo sanatorijos vardas dažniau pasirodydavo. Dabar nutilo. Gal daugelis jau ir nebeatsimena, kas tas vietovardis reiškia... Tai džiovininkų sanatorija, Vokietij

TAUTINĖS SAJUNGOS XI SKYRIAUS VEIKLA

Brooklyn. Lapkr. 2 d. Valaičių svetainėje, Brooklyne, įvyko LT S-gos XI-jo skyriaus metinis susirinkimas, kurį atidarė pirm. Vytautas Abraitis, pakviesdamas į prezidentumą K. Siliną — pirm. ir E. Čekienę — sekr.

V. Abraitis apibūdino praeitų metų veiklą pabrėždamas, kad skyrius atskirai kokios nors veiklos nesiėmė, tačiau visi jo nariai aktyviai dalyvavo, darbu bei lėšomis rėmė bendrus LT S-gos darbus, kurių šiais metais buvo gana daug.

Vienas iš paskutinių užsimojimų yra I-jo ir XI-jo skyrių valdybų iniciatyva pradėta organizuoti LT S-gos New Yorko apygardai. Šiam sumanymui susirinkimas pritarė. Buvo pasiūlymų į apygardą įtraukti ne vien Tautinės Sajungos skyrius, bet ir kitas, tą patį darbą dirbančias bei S-gos veiklą remiančias, bet kitokiais vardais pasivadinusias tautines organizacijas.

Šiam pasiūlymui buvo pritar-ta, tačiau galutinai apsparstyti palikta atečiai, suteikiant progą ir kitiems skyriams tuo klausimu pasisakyti.

Prie artimiausių darbų taip pat priklauso ir rengiamas gruodžio 17 d. įvykių nušvietimas visuomenei. Ta proga pagrįdintais kalbėjais jau pakviesti LLK-to pirm. V. Sidzikauskas ir gen. P. Plechavičius, kurie mie-tai sutiko tuo klausimu padaryti išsamius pranešimus.

Į New Yorko ALTA XI-jo skyriaus atstovais išrinkti: V. Abraitis ir P. Paprockas.

Gyvų diskusijų buvo ir kitais organizaciniais klausimais, kuriose aktyviai dalyvavo J. Balus, J. ir O. Valaičiai, A. Senikas, S. Abraitienė ir k.

Naujos valdybos rinkimai atidėti sausio 18 dienai, kai su eis 'vėgiai 10 metų nuo šio skyriaus steigimo.

Susirinkime dalyvavo ir žoditare Antanas Kašuba, svečias iš tolimos Chicago, į New Yorką atvykęs tarnybos reikalais.

jo, ties Miunchenu. Lietuvių j-oje yra dar ir dabar... Yra taip pat ir reikalo jų neužmiršti dar ir dabar. Neužmiršti — reiškia bent protarpiais įmesti sviesto trupinėlių į jų liesą kasdieninę košę".

Kaip žinoma, sanatorijoje išlaikymas tiems, kurie neturi nei kiek paramos iš šalies, tikrai yra lietas, greičiau perlietas.

DIRVA šiuo atveju apgailestauja, kad irgi turi savo bičiulių — skaitytojų, bendraminčių, kuriems, deja, teko atsidurti sanatorijoje. Tai mūsų, visų DIRVOS skaitytojų šeimos nariai. Nėdelis jų būrelis: visos mūsų šeimos gal nei pusės šimtoadalio nesiekia. Todėl neturėtų būti taip jau sunku mums juos ir gana apčiuopiamai palaikyti, jei bent židžiama prisidėti.

Artėja Kalėdų šventės. Sveikimais pasikeitimo laikas. Pasveikinkim ir tuos, tegu ir ne pažįstamus, bet tikrus mūsų šeimos narius, bičiulius. Ir pasveikinkim ne žaliuku-atviruku, o žieniu kitu dokeriu, galinčiu pavirsti sveikata stiprinančiomis maisto gėrybėmis.

DIRVA atidengia specialią sąskaitą: MŪSŲ ŠEIMOS NARIAI GAUTINGO SANATORIJOS. Kviečiame prisidėti, tai yra siųsti ir ta sąskaita tiek, kiek "ieno širdis liepia. Prašom pasistengti tai padaryti ypač dabar, į lapkričio mėnesį, kad galėtumėm Jūsų vardu (savo vardus ir adresus pažymėkite) tinkamu laiku nusiųsti jiems į ta nelinksmą vietą pradžiuginantį pasveikinimą.

Dabar, nelaukdamas švenčių, visada jautrus bendraminčių solidarumo palaikytojas J. Bačiūnas jau nusiuntė jiems \$30.00, nusiuntė toli gražu jau nebe pirmą, o nebežinia kelintą kartą. Jis, žinoma, juos žino, iš juos matė, lankė, kalbėjosi. Kiti apie tai gal tik čia pirmą kartą sužino. Bet sužinoję — priimkite juos kaip gimines, kaip savus, kaip šiltesnio dėmesio reikalingus. Prisidėkite prie solidaraus pasveikinimo, leiskite jiems pausti, kad jie, nors ir nelaimėje, bet gali pasidžiaugti, esą geros šeimos nariai.

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI
PINIGAI Į LIETUVĄ
10 Rublių už 1.—
Mokėsite \$5.— iki \$50.00
PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PAROPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES
GRAMERCY
744 Broad Street
Newark 2, New Jersey, U.S.A.
Leista Bankų Dept.
ir aprausta.

SANTARIEČIŲ GYVENIME

JAUNO INTELEKTUALO VIETA

Modernusis gyvenimas, lyginant su ankstyvesniu, visur yra pasidaręs be krašto komplikuo-tas. Jo komplikuo-tumas plaukia iš pramoninės civilizacijos, užtikrinančios pagėdaujamąjį aukštą gyvenimo lygį, organizacinių reikalavimų.

Masinė gamyba reikalauja stambių gamybinių vienetų, o su jų didėjimu drauge eina ir vis didesnė vidinė funkcijų diferenciacija. Tas pat ir politikoje: didėja teritoriniai vienetai, didėja ir funkcijų diferenciacija valstybių valdymo aparatuose.

Kartu su organizacine bendruomenės diferenciacija didėja ir kultūrinė diferenciacija. Prieštaraujančios vertybės randasi kiekvienoje veiklos situacijoje.

Is vienos pusės, individas susiduria su funkcijų specializacija, neleidžiančia jam niekur savęs pilnai išreikšti. Is kitos pusės, jo bendruomenė pilna prieštaraujančių vertybių standartų, tarp kurių jis turi patsai rinktis, niekada negalėdamas būti visiškai tikras savo pasirinkimo teisingumu. ("Kodėl X, lygiai protingas ir doras, pasirinko kitaip, negu aš?" — Sąžininga sąžinė šiandien negali būti rami).

Šis šiandienio gyvenimo komplikuo-tumas — neišvengiamas pramoninės civilizacijos vaisius — dažnu atveju yra didesnis, negu žmogaus psichologinis pajėgumas jį pakelti. Galbūt, žmogaus psichika atsilikusi nuo jo civilizacijos, ir jo emociniai pajėgumai galės kada nors būti išugdyti taip, kad jų pakaktų moderniosios civilizacijos reikalavimams priimti. Bet šiandien jie dar nėra pakankami.

Is šio nepajėgumo emociškai priimti ir pakelti moderniosios civilizacijos kompleksiskumą, kyla tos primityvios reakcijos, kurių visų bendras vardiklis — pasitraukimas nuo konkrečių gyvenimo problemų į mitus ir iliuzijas, emocionalumas (ir anti-intelektualumas), ir praeities garbinimas, mėginant ją — kaip mažiau komplikuatą reiškinį — atsigaivinti gyveniman.

Ir fašizmas, ir komunizmas; ir girtuokliavimas, ir jaunimo nusikaltimai; ir McCarthy, ir Elvis Presley yra sėmę stiprybės iš šių šaltinių. Mūsų visuomenėje: pasitraukimas nuo rimtų problemų į "socialinį žaidimą" jaunimo organizacijose (seniesiems per laikraščius reiškiant tuo pasitenkinimą), svetimžodžius straipsniuose — net ir kur jie reikalingi — medžiojantis obskurantizmas, bendras tenkinimasis imigimu praeityje, ir užsidarymas (pavyzdžiui, populiariajame dailės vertinime) nuo šiandienio dvasinių bangavimų, — visi šie reiškiniai yra prieš gyvenimo komplikuo-tumą reaguojančio emocinio primityvizmo simptomai.

Intelektualo žymė šioje situacijoje — atsakymas užsimerk-ti prieš gyvenimo komplikuo-tumus ir kamuotumus. Intelektualas mato, primityvistas tikrai reaguoja. Pirmasis bando suprasti, antrasis — atmeta, pasitraukia, keikia, skeryčiojasi, kaip p. A. Rūkštelė, siūlydamasis bučiuotis su dailininkais, geresniais už save, — tarytum pasibučiavimai tarp vyrų būtų bet kam naudingi. Išskyrus tuo būdu plačiau pasklisti įgalinamoms bakterijoms.

Jauno intelektualo savybė — naiėgumas sujungti savo analitinį atvirumą gyvenimo reiškiniams su entuziastišku tikėjimu esminėmis žmogiškosiomis vertybėmis — žmogaus laisvimu, meile, kūryba ir atsakomybe ir kovos už savo tikėjimą veržlumu.

Senieji gali — ir privalo — kritikuoti iš natūties. Jaunuoj vaidmuo yra tikėti ir kovoti už viršpatirtines vertybes, neužsimerkiant prieš realybę — kad ir varginančią, — kurią pastebi ne-

snaudžias ir kortų lošime nesu-naudotas intelektas. V. Kv.

• Lietuvių Studentų Santara netrukus spaudos atiduos poeto Algimanto Mackaus eilių rinkinį **Jo yra žemė**. Pirmaisiais šio leidinio mecenatais tapo Dr. V. Kaupis, paaugojęs \$50 ir Bostono santariečiai filisteriai **Vladas Eikinas** ir **Vytautas Bruzgelevičius** paaukoję po 10 dol. Norintieji Santarai šios knygos išleidimė padėti, kviečiami savo auką siųsti Ritai Kavolienei, 1938 So. 48th Court, Cicero 50, Ill.

• New Yorko santariečių ir šviesiečių bendrame susirinkime spalio 26 d. Santaros Garbės Filisteris dr. **Julius Kaupis** skaitė paskaitą "Kova už individualizmą", o **Saulius Šimoliūnas**, Santaros Detroito skyriaus pirm-ninkas, pravedė pašnekesį "Bendra kalba tarp humanitarų ir technikų". Prieš kiek laiko įvykusioje Santaros šviesos išvykoj užmiesty **Algimantas Gureckas** davė referatą, palyginamą Lietuvos ir Prancūzijos konstitucijas.

• Spalio 25-26 dienomis Chicagoje sėkmingai gastroliavo Bostono Lietuvių Dramos Sam-būris su pastatymais "Dr. Vincas Kudirka" ir "Raudonasis Vynas". Ta proga Chicago's Santara suruošė šeimyninį priėmimą, kurio metu santariečiai kelias malonias valandas praleido su Sambūrio vadovais poniu A. Gustaitiene ir rašytoju **Antanu Gustaičiu** ("Dr. Vinco Kudirkos" atkūrėju, vaidinusi dr. Chle-vinsko rolę), Santaros Garbės Filisteriu rašytoju **Antanu Skėma** (pasigerėtinai davusiu Be-wardžio, buvusio studento ir Har-iso Elensono vaidmenius) ir Bos-tono Santaros skyriaus valdybos nare **Vida Mališauskaite** (atlikusia Agotos rolę). Pobūvio laikas prabėgo labai greitai — bendradarbiavimas su vyresniosios kartos kurybingomis asmenybėmis visuomet palieka geriausius įspū-džius. Dalyvaujant apie 20 santariečių, pobūvis įvyko pas Van-dą Gegevičiūtę.

• Pirmasis šių mokslo metų newyorkiečių biuletenio "New Yorko Santara" numeris savo įdomiu stiliumi, gera technika, iliustracijomis ir humoru sudaro patraukiantį vaizdą. Paminė-tinas straipsnis "Blaškomo žmogaus didybė", kuriame pasisako-ma už naujųjų idėjų plėtimą ir radikalumą: "Kas paseno, kas mums dabartį lyg dūmais ap-temdo, tas tegriūva ir nesiekia. Juos, kaip mokytojas mokiniui, ateinančiom kartom istorija pri-kels, parodys, ir vėl paguldys... Skubėsim abejodami, griudami, ir vėl statydami — su laikais, kuriuos gyvenam ir su žmonėmis kurie dabartį gyvena. O at-gailanti, jei reikės, visada suspė-sim". Prisimenama ginkluota lie-tuvių kova, trukusi aštuonerius metus, prieš okupantą valdžiu "Paskutinis miško brolio šūvis". Duoti keli santariečių suvažiavi-mo momentai "šešias dienas ir naktis jie klausė paskaitų ir klausė muzikos; šoko, dainavo, ir linksminos... Kas ten viską ir beiškaks!"

Redaguoja ir administruoja A. Butaitė, V. Sutkutė, L. Sabaliū-nas, L. Stanaitytė ir A. Butas. Adresas: 39 Crosby Ave., Brook-lyn 7, N. Y.

• Regina Šaparaityė, išrinkta De Paul universiteto Chicagoje lietuvių klubo iždininke. Klubas numato suruošti kalėdinę eglutę, surengti pavasarinį koncertą ir kitaip reikštis universiteto gyvenime.

• Arvydas Vaišnys, Santaros Waterburio skyriaus pirminin-kas, už aktyvią veiklą skautuose andovanotas Lietuvių Skautų Sąjungos Vėliavos žvėniu.

• Vaclovas Steponis-Stepona-vičius pirmininkauja New Yorko Lietuvių Sporto Klubui. Jis yra vienas iš pirmųjų klubo organi-zatorių ir visa laika aktyviai da-lyvavo klubo veikloje.

Tik Dirva skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lie-tuviai.